

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru” pentru literatură 2008 și „Premiul de excelență” al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România 2011-2012

Climata

164

Director fondator: Ion Iancu Vale

Director editor:

Anul 17

prof.dr. Gheorghe-Valerică Cimpoaia

octombrie 2023

Director imagine: Anton Gagiu

literare

Revistă literară și de cultură românească

Fondată: mai 2007

„Vele în larg” de Marcel Iancu

Climate literare

CUPRINS

Alexandru Macedonski/ Poeme...3
Gheorghe Valerică Cimpoa/ Quo Vadis, Domine ?...4
Anton Gagiu/ Filozofia mea/...6
Colaj liric – Ithaca/...7
Veronica Balaj/ Un festin al sonetelor...8
Titina Nica Țene/ Poezii...9
Florin Vârlan Neamțu/ Poeme...10
Vavila Popovici/ Fericitul Augustin...11
Ovidiu Țuțuianu/ Tot răul spre bine...13
Gheorghe Andrei Neagu/ Pădurea de ciocolată...14
Gruia Cojocar/ Elogii pentru noua viață...16
George Roca/ O vizită la muzeul Vulcan...18
Ionuț Țene/ Țelul lui Mihai Viteazul...20
Elena Oprea/ Poezii...22
Ioan Miclău-Gepianu/ Gânduri care tot revin...23
Gheorghe Constantin Nistoroiu/ Mircea Eliade...25
Mihai Batog Bujeniță/ Curiozități de pe Internet...27
Adrian Botez/ Poeme...29
Anișoara L. Mustețiu/ Printre umbrele Bucureștilor...30
Ana Moroșanu Magdin/ La o cafea online...31
George Petrovai/ Istoria stalinismului în România...33
Elena Buică/ Oglinda gândului și sufletului...36
Nicolae Dina/ Actualitatea ...unui scriitor „uitat”...37
Ion Iancu Vale/ Din „Onirice”...39

INFO CLIMATE

Coperta 1
„Vele în larg”
de Marcel Iancu

CONTURI PENTRU DEPUNERI DESCHISE LA BANCA TRANSILVANIA TÂRGOVIȘTE
RO54 BTRL 01601201U02393XX - pentru depuneri în LEI - RO 04 BTRL EURCRT00U0239301 - PENTRU
DEPUNERI ÎN EURO (SWIFT: BTRLR022) - USD: RO44BTRLUSD CRT00U0239301

Redacții asociate - România:

Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, dev, Focșani, Iași, Suceava, Turnu-Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Dragnea, Ploiești.

Alte țări: Anglia, Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Germania, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Portugalia, Republica Moldova, Serbia, Spania, SUA, Ucraina.

Redactor șef: Ion Iancu Vale

Redactor șef-adjunct: prof.dr. Gheorghe Valerică Cimpoa

Colegiul redacțional: Anton Gagiu, Florea Turiac, George Piteș, Vasile Didoacă Dojana, Ion Teodor Palade, Sebastian Drăgan, Carmen Georgeta Popescu, Elena Oprea

Fondatori:

Ion Iancu Vale
Mircea Cotârță
Sebastian Drăgan

Colaboratori principali: Mihai Antonescu, Nicolae Bălașa, Elena Buică, Roni Căciularu, Luca Cipolla, George Coandă, Florian Copcea, Melania Cuc, Emilia Dănescu, Mircea Drăgănescu, George Filip, Dan Gîju, Dimitrie Grama, Dragoș Niculescu, Djamel Mahmud, Menuț Maximilian, Gavril Moisa, Octavian Mihalcea, Monica Mureșan, Ștefan Lucian Mureșanu, Florin Vârlan Neamțu, George Petrovai, Vavila Popovici, Georgeta Resteman, Puiu Răducanu, George Roca, Viorel Roman, Dorel Schor, Claudia Serea, Gabriela Căluțiu Sonnenberg, Al. Florin Țene, Baki Ymeri, Virginia Mateiaș, Gheorghe Neagu, Mihai Merticaru, Ioana Stuparu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Revistă editată de Societatea Culturală și Prietenie „LA NOI ACASĂ” Târgoviște ISSN 1843-035X
Revista apare în colaborare cu Societatea Scriitorilor Târgovișteni
Tehnoredactare: Mariana Briceag; Secretariat: Reta Sofronie Iancu; Administrare site: Dorin Let

Alexandru Macedonski
(1854 - 1920)

Rondelul rozelor ce mor

E vremea rozelor ce mor,
Mor în grădini, și mor și-n mine -
S-au fost atât de viață pline,
Și azi se sting așa ușor.

În tot, se simte un fior,
O jale e în orișicine.
E vremea rozelor ce mor -
Mor în grădini, și mor și-n mine.

Pe sub amurgu-ntristător,
Curg vălmășaguri de suspine,
Și-n marea noapte care vine,
Duiocese-și pleacă fruntea lor... -
E vremea rozelor ce mor.

Romanța garoafei

Garoafele ce le-ai purtat
Au sângerat și s-au uscat.
Dar alte flori de foc nestins
Pe buze ele mi-au aprins.

În ochii tăi, - de raiuri porți,-
Al tinereții soare porți
Și neștiind de ce nicicum
Eu te respir ca un parfum.

Mă-mbăt de tine ca de-un vin,
De câte ori spre tine vin,

Un vin de struguri de Șiraz
Ce pune flacări pe obraz.

Când dormi străbat în al tău somn
Și-ți sunt și rob, și-ți sunt și domn,
Iar cu plăceri ce istovesc
Te-nnebunesc, și-nnebunesc.

Știu că voiești și nu voiești,
Știu că dorești, și nu-ndrăznești
Dar eu voiesc, și îndrăznesc,
Și te urăsc, căci te iubesc.

Amintiri

În mintea omului rămâne
Tabloul fericirii stinse...
Astfel tresar și-n al meu suflet
Reamintirile întinse;

Aci revad o albă casă...
O horă, fete, fluturi, salbe,
Frunzișuri vii și flori pe câmpuri
Și porumbei cu aripi albe!

Aci mă văd pe alte țărmuri
Pribeag prin țările străine,
Pe margine de-albastre lacuri
Cu negre stânci și vechi ruine!

Aci revăd, revăd un tânăr...
La braț el poartă o femeie...
Le bate inima-n unire
Și află-a raiurilor cheie!

Pădurea-n umbră le-nfășoară
Amorul lor ca un tezaur
Și soarele prin frunze-apune
În fundul unui cer de aur!

Dar, Doamne, pentru ce pe lume
Când verși atâta fericire
Ne-o iei îndată ce ne-ai dat-o
Și-abia ne lași o suvenir?

Rondelul orașului mic

Orașul mic te fură-ncet
Cu ale lui tăcute strade,
Cu oameni proști, dar cumsecade,
Ce nici nu știu că sunt poet.

Cu centrul intim și cochet,
Și fără case cu arcade;
Orașul mic te fură-ncet
Cu ale lui tăcute strade.

Prin umbra parcului discret,
Nu se strecoară mascarade
Și nu s-aud în el tirade
Despre-al politicii secret. -
Orașul mic te fură-ncet.

Rondelul țiganilor

Țigani merg fără-ncetare-
Nu știu nici ei când au pornit,
Dar se tot duc necontenit,
Împinși de-o vecinică chemare.

Cu galbeni ochi pierduti în zare, -
De când se știu s-au pomenit-
Țigani merg fără-ncetare:
Nu știu nici ei când au pornit.

Mereu țigani, - cu mic, cu mare,
Au tot născut și-au tot murit -
Și tot spre visul ne-implinit,
Răpiți de-aceeași aiurare,
Țigani merg fără-ncetare.

Strigătul inimi

Avântă-te, suflet, prin dulce cântare
Și spune la lume, când este trădare,
Ca s-o deșeptăm!
Căci dulcea-ne țară trădată greu este;
Române, la arme! Poetu-ți dă veste,
Cu toți să luptăm!
Învinge-vei oare? Nimic nu reține
Torentul ce curge și spre mare vine,
De însuși împins.
Zdrobește odată și lanțul sclaviei,
Iar după-aceea te dă bucuriei,
Când tu ai învins!
Vezi cine-n tăcere, pumnalu-și gătește!
Vezi sub aste roze c-aspida-și târăște
Un corp veninat,
D-aceea acuma, la arme, române!

Nimic decât luptă, alt nu-ți mai rămâne,
Când ești oprimat;
Când legea cea sanctă vedea-vei
călcată..
O lege prin lupte ce fu proclamată!...
Nu! Nu vei tacea;

Sub stindardul țării, cu toți ne vom
strânge;
Călcătorii legii vor zace în sânge;
Ne vom răzbuna!
Române, -ți trebuie, spre a te conduce,
Un cap unde mintea, mai mult va
străluce,
Și tu-l vei găsi!
Un om ce renunță la tot pentru țară,
Nu unul ce este o cumplită hiară
Când poate zdrobi!

În căutarea adevărului (82).

Quo Vadis, Domine?

„Toate limbile, tainele și toate științele n-au să fie nimic fără iubire, care e mărinimoasă, răbdătoare, care nu face rău, nu dorește onoruri, îndură totul, crede oricui, speră mereu și învinge.”

Gheorghe Valerică CIMPOCA

Quo vadis, Domine? întreabă apostolul Petru, îngenunchind în fața Mântuitorului. Persecutat de Nero împreună cu ceilalți creștini, apostolul Petru decide să asculte sfaturile celor din jur și să părăsească Roma. Nu din frică sau lașitate a luat aceasta decizie, ci cu gândul că în afara Romei ar putea fi mult mai util, împărtășind cuvântul Domnului și făcând lucrarea lui. Iată-l așadar pe apostolul Petru părăsind Roma incognito. Picioarele sale fuseseră ținute în lanturi și bandaje îi protejau rănilor. Bandajele se desfac, el se apleacă să le potrivească la loc și atunci are vedenia. Pe celebrul drum Via Appia Antica, Isus venea înspre oraș. Petru își ridică privirea și rostește celebra întrebare: **Quo Vadis, Domine? (Încotr-o, Doamne?). Isus îi răspunde blând: Vado Romam venio iterum crucifigi (Am venit la Roma, spre a fi din nou crucificat).** Rușinat, Petru înțelege mesajul și se întoarce în Roma pentru a-și împlini destinul. A fost răstignit pe cruce cu capul în jos de împăratul Nero pe colina Vatican (pe locul unde se afla celebra bazilică Sfântul Petru din Roma). Legenda spune că în locul în care s-a oprit Isus să vorbească cu Petru, au rămas imprimare picioarele Mântuitorului. Un creștin devotat a luat dalele de piatră și bandajele lui Petru și le-a ascuns, apărându-le ca pe niste relicve de preț. În exact acel loc s-a ridicat o biserică, “Quo Vadis?” cunoscută și ca Sfânta Maria in Palmis. Este o capela situată în Roma, la intersecția dintre Appia Antica și calea Ardeatina, lângă cartierul Appio Latino. Este numită astfel, deoarece acesta este locul unde se crede, conform scrierii apocrife “Faptele lui Petru”, că apostolul l-ar fi văzut ultima dată pe Isus.

O copie a amprentelor Mântuitorului este expusă aici, originalul fiind păstrat în biserica Sfântul Sebastian, cea construită pe catacombele purtând numele aceluiași sfânt. Tot în această biserică se află și bustul lui Henryk Sienkiewicz, autorul romanului “Quo Vadis?”, laureat al premiului Nobel pentru literatură în 1905. Mi-a plăcut tare mult legenda. Este un exemplu de curaj în urmarea și asumarea propriului destin. Așa c-am pornit și eu pe Via Appia Antica în căutarea simbolurilor creștinismului. Acest lucru s-a petrecut în mai 2005, când am stat la Roma mai mult de o lună, ținând prelegeri și conferințe la universitatea Tor Vergata. N-am urmat calea turistică. În mod normal îți cumperi un bilet la un archeobus care te duce pe Via Appia Antica, oprind în punctele de interes. Am luat la picior toți cei 16 km care compun cel mai vechi drum al Romei, într-o drumeție în care m-am lasat copleșit de neprevăzut. De-o parte și de alta ruine. Sub picioarele mele se găseau dale de piatră vechi de câteva mii de ani. Deasupra un cer albastru de mai și-o adiere imperceptibilă de vânt. Vegetația a pus stăpânire pe ruine, semn că viața își continuă cursul său firesc. Am înaintat liniștit, oprindu-mă în fața ruinelor și citind mai multe informații în ghidul pe care-l aveam. Am încercat să vizualizez în minte cum trebuie să fi arătat în vremurile de odinioară și porneam mai departe. N-am simțit nici o oboseală și mai ales nici o primejdie, cu toate că eram singur pe un drum vechi de peste 2000 ani. Răsplata mea a fost că am descoperit biserica Quo Vadis care avea o inscripție situată deasupra ușii de la intrare, pe care scria: “Oprește-te din mers, călătorule, și intră în acest sfânt locaș în care vei găsi urmele pașilor Domnului Iisus Hristos când l-a întâlnit pe Sfântul Petru care ieșise din închisoare. Eram un om fericit că am ajuns pe urmele Sfântului Petru la Roma, acolo unde l-a întâlnit ultima dată pe Isus. Fericirea este

intotdeauna acolo unde o găsește omul. Generația mea, chiar dacă a trăit sub comunism, crede în creștinism și consideră creștinismul că este piatra de temelie a societății, este motivul pentru care avem libertatea de a ne alege soarta. Majoritatea țărilor occidentale capitaliste consideră că creștinismul le-a dat un sens. Capitalismul, pentru a funcționa corect, are nevoie de componenta morală pe care o dă creștinismul. Creștinismul este fundația pe care s-a construit Europa modernă. Mergi în orice oraș din Europa și o să remarci bisericile, nu moschei, nu piramide, nu temple și nici altare shintoiste. Ce ar fi fost poporul român fără creștinism?. Creștinismul a fost cel care ne-a coagulat ca și popor, care ne-a făcut să rezistăm invaziilor. Creștinismul ne-a dat tăria morală de a fi romani. De fapt, despre asta vroiam să vorbesc. Despre tăria morală. Despre forța de a rezista în fața abuzurilor. În toate momentele de restriște pentru România, oamenii s-au refugiat în religie, în creștinism. Noi și întreaga Europă trăim momente grele pentru existența creștinismului. Lumea de azi, așa cum arata ea, tinde să se transforme. Cuvinte vechi precum armonie, dragoste, pace, bucurie sunt încet, încet, uitate, sub asaltul cuvintelor noi ale cotidianului profan: profit, consumism, plăceri, marketing, distracție. Nu mai amintesc de altele mai dure: putere, interese, manipulare, segregare socială, individualism, sclavie. Cum, necum, lumea de azi, așa cum am făurit-o tot noi, începe să nu ne mai placă multora dintre noi. Sau, cel puțin, dacă nu am contribuit la făurirea ei, încercăm să ne strecurăm prin ea, hăituiți de asaltul ei asupra noastră. Căci da, am senzația că unii oameni se simt hăituiți, asaltați, fugăriti de răul lumii. Cineva le vrea neapărat sufletele de vânzare... Musulmani din lumea largă au invadat Europa cu gândul de a distruge creștinismul și o dată cu el civilizația. Toate orașele mari din țărilor occidentale au devenit nesigure pentru creștini și nu numai. Ce șanse avem să scăpăm?. Una singura. Învierea dragostei. Dragostea este esența vieții noastre. Fără ea, suntem doar niste umbre trecătoare prin viață: **„De aș grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător. Și de aș avea darul proorociei și tainele toate le-aș cunoaște și orice știință, și de**

aș avea atâta credință încât să mut și munții, iar dragoste nu am, nimic nu sunt. Și de aș împărți toată avuția mea și de aș da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi folosește”. Învierea este revenirea la dragoste, acel sentiment uman care te desăvârșește interior și armonizează lumea. Prin urmare, Învierea Domnului ne vorbește exact de șansa revenirii la dragoste, la bunătate, la armonie, la toate cuvintele acelea pe care încet, încet, parcă le uităm... sau nu le-am auzit niciodată unii dintre noi. Poate că nu mai are cine să ne spună?!. Să ne gândim cum ar arăta lumea dacă ar înțelege Învierea ca dragoste (și toate celelalte sărbători) și, din prima zi de Paște, ar începe să iubească cu adevărat. N-ar mai fi războaie, certuri, tensiuni, spionaj, polemici, interese personale și toate cele pe care noi le numim, generic, chestiuni lumesti. N-am mai crede că Sărbătorile înseamnă doar să ne repezim la bucate, din care oricum aruncăm cam jumătate, în loc să dăruim. Am înțelege că Învierea este revelionul cel adevărat al lumii, înnoirea valorilor vieții noastre, iar masa de Paști ar deveni o Cină de Taina a dragostei și a comuniunii. Am înțelege că Lumina Învierii nu este decât dragostea care luminează pe tot omul, în lumea întunecoasă a urii. „Lumina lui Hristos luminează tuturor”. Așa am transforma lumea în Rai. Sau, cel puțin, am găsi Raiul. Căci acesta este Raiul: locul celor care aleg, de bunavoie, să trăiască în armonie. Noi, ce facem?. În apropierea sărbătorilor pascale ale creștinilor ortodocși milioane de români care lucrează în străinătate se întorc în țară ca să sărbătorească paștele împreună cu familia. Veniți de luați Lumină. Hristos a Înviat!. După câteva zile părăsesc din nou țara fără să-și pună întrebarea **Quo vadis, Domine?**.

Va urma

FILOZOFIA MEA (XXV)

Anton GAGIU

A fi OM e o meserie? Poate unii ar izbucni în râs la auzul acestei întrebări. Ce ar însemna acest lucru? În primul rând că toți oamenii de pe lumea aceasta ar avea o pregătire, fără a face o școală anume, apoi fiecare și-ar găsi un loc, nu de muncă neapărat, ci să observe lumea, apoi să o judece, să tragă concluzii și să ia decizii pentru ei înșiși sau pentru alții. Oare acest lucru nu se întâmplă deja? Cu siguranță, da. Auziți adesea expresia „acela e om cu adevărat!”. Ce să însemne oare acest lucru? Că acea persoană intră în categoria celor care au anumite calități ce o propulsează într-o galerie ce se evidențiază prin: politețe, amabilitate, condescendență, seriozitate și am mai putea enumera câteva astfel de calități care conturează portretul OMULUI, adică al aceluia despre care facem vorbire în acest material. Desigur această „meserie” nu vine de la sine, adică ai anumite calități și ești OM și gata. Trebuie parcurs un drum, adesea destul de sinuos, presărat cu multe obstacole, unele care-ți pun la grea încercare capacitățile umane fizice și intelectuale. Societatea în sine îți oferă de toate și bune și rele, iar tu OMUL ai posibilitatea să alegi, să te cultivi, să crești, să-ți dezvolti laturile care te fac capabil să devii o piesă la motorul societății. Latura opusă acesteia este aceea prin care devii o frână în dezvoltarea ei prin loviturile pe care i le dai, datorită comportamentului inadecvat, dăunător, distructiv, pe alocuri otrăvitor așa cum vedem azi la tot pasul. Cum ajungi să-ți însușești această „meserie”? Am spus mai sus că trebuie parcurs un drum lung. Ce înseamnă acest lucru? Meseria oricare ar fi ea înseamnă pregătire, apoi dedicație, adică să fii făcut pentru ea, mai înseamnă educație, iar aceasta din urmă este ca ridicarea unui edificiu, piatră cu piatră. Așa că drumul în această meserie începe în familie și uneori este esențial, urmează școala să adauge și ea ceva substanțial la acest edificiu, iar de aici încolo intervine dragostea, pasiunea pentru „meserie”. Așa cum natura prin ingineria genetică creează ființe unice, indiferent unde este nevoie în regnul animal, așa și aici, ingineria socială creează oameni unici, inconfundabili între ei, adunând laolaltă calitățile dobândite sau înnăscute prin parcurgerea unei părți din sinuosul drum al

existenței umane. În această „meserie” cu siguranță OMUL are nevoie de modele pe care nu trebuie să le copieze, ci să le urmeze, adică să calce pe urmele acestora, fără a le perturba personalitatea, adică să fie și să rămână EL însuși, apropo de unicitatea despre care am vorbit mai sus. Aici însă intervine o problemă, anume aceea a alegerii modelului, pentru că de multe ori nu este ales modelul care trebuie. De ce? Simplu: viața îți oferă fel de fel de modele, inclusiv negative, pentru că, se știe lumea, viața, universul sunt împărțite între bine și rău. Adică acest antagonism fundamental se manifestă și aici. Atunci cum își alege OMUL calea pe care trebuie să meargă în această grea călătorie a vieții? Problema aceasta este rezolvată doar de... ecuația existenței. Ce ar însemna acest lucru? Aduni educația, pregătirea, pasiunea, perseverența calități pozitive pe care trebuie să le posede un OM dedicat „meseriei” la numitor, iar la numărător pui calitatea acestora măsurată prin rezultatele obținute pe parcursul existenței la un moment dat și le înmulțești cu x care ar putea fi o necunoscută, de exemplu numărul anilor împliniți la un moment dat. În felul acesta vom avea un rezultat care ne va conduce spre descifrarea unei necunoscute privind un individ la un moment dat al existenței sale. La prima vedere ar părea nepotrivit să introducem elemente de matematică într-o chestiune socială, dar această știință exactă este prezentă în tot ce înseamnă existență socială. Până la urmă viața noastră în ansamblu este o... adunare de factori și acțiuni determinate de ceea ce facem de-a lungul existenței, dar mai ales cum și cât facem. Așa că ecuațiile fac parte din viața noastră și o influențează pe măsură, iar noi suntem pregătiți sau trebuie să fim, să corectăm deviațiile de la drumul drept către finalul misiunii pe care o avem de îndeplinit de-a lungul existenței noastre. De aceea „meseria” de OM nu este una la îndemâna oricui, ci numai cei înzestrați cu perseverență, dar mai ales cu curaj o pot dobândi, pentru că numai ei pot deschide porțile dincolo de care se vede universul liber de culori lăncezite și pe alocuri întunecate, de parcă ai pătrunde în Purgatoriu, iar Infernul cu întunericul lui este din ce în ce mai departe. De aceea trebuie să vă gândiți la această „meserie” ca la un prag pe care trebuie să-l treceți de-a lungul existenței pentru a dobândi o calitate care, până la urmă este o demnitate, iar purtătorul ei un demnitar al cetății, aceea de OM.

COLAJ LIRIC

Poezie fără frontiere ITHACA

Germain Droogenbroodt

În orașul de ploaie udat

*Revin în urbea mea natală
plină de zgomote și viață
prin care greu înaintez.*

*Plouă din greu, mai zilnic, după-
amiaza,
și-mi pare că în bogata grădină
înflorită,
plină de plante însetate,
sufierea toată strigă după apă.*

*Toate aceste lucruri amintesc
de tinerețea în care noi doi ne-am
plimbat.*

*Tu zaci acum sleit,
fără de vlagă,*

*iar eu mă întorc la tine, tot sperând
să te găsec ferice și vesel ca odat'.*

LILY MULTATULIANA, Indonezia
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Lobotomie

*Ei codrul nu-l doboară
fără a ne reteza
unul
câte*

RAFAEL CARCELÉN, Spania
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Eu am văzut-o

*Vis să fi fost, sau realitate?
Nu știu,
dar știu că am deslușit-o
în viul colorit al primăverii,
în munți și în râuri,
în copaci și în fructe.*

*Peste poate de fericit
mi-am împletit atunci buchet
din raze de lumină
și l-am legat cu un păr cărunt
mergând să-i așin calea.*

HUSSEIN HABASCH, KURDISTAN
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Mi-am lăsat inima

*Mi-am lăsat inima
cât un ghem de ață
la marginea casei.
În mână, un fir
strâns la piept
pe care-l desfăceam mergând.*

*Deși deja l-am terminat,
știu ce cale am de urmat
pentru a găsi,
într-o bună zi,
drumul spre casă.*

OBADULLAH BAHEER, Afghanistan
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

Poezie fără frontiere

*De-ar sfărâma poezia ale lumii hotare,
Lăsând în urmă ziduri surpate pe de-a-
ntregul,
Pesemne lumea noastră ar coti pe altă cale
Iar poemele adunate, în stradă ar ieși.
Ne-am duce apoi cu toții să facem o plimbare
Ca să aflăm în fine cine suntem de fapt:
O unică poezie complet descătușată.*

LUIS CRUZ-VILLALOBOS, Chile
Traducere: Germain Droogenbroodt și
Gabriela Căluțiu Sonnenberg

UN FESTIN AL SONETELOR

Veronica BALAJ

Poetul nemțean Mihai Merticaru ne-a dăruit o carte rară: **SONETE ALESE**, Editura Ateneul scriitorilor, Bacău, 2021, 444 de pagini.

O carte de sonete, azi, între atâtea experimente literare, aduce în atenție distincția unei expresivități poetice purificate. Devenită clasică, (într-o evoluție admirabilă de la *sonetto* care însemna cântecel, până la stilizarea cu caracter de unicatate.). Poate însemna totodată și notificarea unei *borne* importante în parcursul istoriei literare. Volumul menționat mai sus indică ambele sensuri, fără să fie nevoie de vreo cheie a descifrărilor. Da, suntem invitați la un festin al sonetelor. Antologate, în număr de 418. Cu o prefață exhaustivă semnată de **Geo Vasile**. Nume cunoscut, Mihai Merticaru a abordat mai multe modalități de scriere: *tradiționalist și modernist, apolinic și dionisiac*, (nota Victoria Milescu, pe coperta a patra a volumului menționat), autorul *se pare că a găsit în sonet formula potrivită temperamentului său*.

Ușurința de a struni verbul și de-a puncta sugestia în fraza poetică vine, desigur, și din exersarea gazetăriei, a eseisticii sau criticii literare. S-a dovedit biruitoare, însă, fascinația ritmului *endecasilabic* și suveranitatea rimei supranumită *leonină*. Mărturie stau cele șapte volume anterioare, iar dacă luăm în seamă titlurile *Arca lui Petrarca*, (2008) și *Arta euritmiei*, (2012), este evidentă preferința autorului pentru sonetul de sorginte italiană. *Mihai Merticaru* se prezintă cititorului a fi un *subtil conaisseur* al tehnicii de scriere a sonetelor, dar și a istoriei sale ilustrate de nume rezistente *for ever*. De la *Petrarca*, Dante, Shakespeare, Paul Verlaine, Lope de Vega, iar la noi, Mihai Eminescu, Macedonski, Vasile Voiculescu și mulți, mulți alții.

În *Sonete alese*, vom afla nota de *particularitate* cu precădere în *trăirile* exprimate. Rigoarea ritmului și a rimei fiind trasată dinainte după reguli știute. Stările trăite, trecute prin filtrul imaginației, accentuează vibrația poetică într-un sonet, doar dacă respectă anumite jaloane privind construcția sa. Lucru pe care autorul știe să-l graveze cu iscusință. Pentru coloratură, preia uneori, drept motto și punct de referință, citate

potrivite din versurile altor scriitori de gen, despre specificul sonetului: *Tandem de stihuri tari, diamantine... /Mașină de ritmat cuvinte rare.* (pag 191. Leonard Gavriliu). Cât privește nota particulară a discursului poetic încadrat, firește, în formula metrică ABBA a versurilor, luăm în seamă un un ton de magie pe

care autorul și-l asumă fără echivoc: *Minunile lumii topite-n sărut. /Pe cărările sonetului arheu, /Se plimbă nestingherit doar Dumnezeu.* (pag 191). Raportul cu realitatea este filtrat în stările unui *eu* omniprezent. Un eu confesiv, comunicativ în mai toate palierele: singurătată, mirare, adorație, fericire, iubire și iarăși iubire, însemne spirituale, visare, ispitire, toate mixate cu sonoritatea unei *eufonii personale*. Muzicalitatea versurilor, una din specificitățile artei sonetului, ne trimite direct la Verlaine.

Eul poetic, aflat la vedere, *translează dialogul* cu realitatea dinspre *sinele său* spre exterior. Într-o confesiune tandră, fără accente patetice, fără deznădejdi teatrale, spaime sau angoase. Totul sub vraja și puterea iubirii. Coordonată esențială a lumii. Văzută într-o dimensiune și expresivitate personală. Derulată în diverse fațete care ocolesc vădit tulburarea dezolantă, amărăciunea bolnăvicioasă, patimile frânte dureros. Autorul ne propune o viziune senină, o limpezime stenică: *Convins sunt c-ai să-mi faci zile bune/ Să-mi luminezi calea cum o făclie, /Să intrăm amândoi în veșnicie.* (pag..193). În percepția sa, lumea se arată într-un spectacol dominat doar de iubire. *lubirea deține rolul principal: Chiar și în ger, dragostea înflorește.* (pag.27). Forța iubirii, în demersul poetic la care facem referire, devine *temă și simbol*. Și liant al tonalității întregului volum: *Tineretii, inima îi scapără, /Așa e merit omului să fie/ Când jar nestins, când sprintenă flacăra, /Un dat de care nimeni nu-l apără... /O dulce și sublimă melodie* (. Pag.105.)

Femeia iubită, capriciu și ademenire, de astă dată înseamnă cu mult mai mult. Este chiar o *axa mundi*: *Fii binevenită, rară minune, /Mai mândră decât floarea de câmpie /Pioasă ca o sfântă rugăciune/* (pag.193). Iubirea capătă rang de exclusivitate: *sonete fără ea nu s-ar mai scrie..* (pag.16). *Ființa feminină* adorată, fie seducătoare ori ursuză, indiferentă, divin de sentimentală, un înger sau o Dalila, necondiționat, merită întregă iubirea. Imaginația transcede realitatea, încât iluzia învăluie protector, fără să pară bizarerie, dacă Adam e gata să repete gestul sacru oferindu-și din nou o coastă: *Torc multe întrebări din albul caier/... Imensul vid din Univers să-l astup, /Să nu mai fie Galaxia goală/ Nu stau pe gânduri mult, în două mă rup/ Ca să-i fac și Evei rost de un trup.* (pag.60).

Sentimentul erotic, vector al vieții, nu poate exista fără tainica, fermecătoarea *rigoare muzicală*. *Euritmia*, element regăsit în mai toate sonetele, indiferent de epocă, este pusă acum în atingere și cu alt vector perceput în dublă derulare: și ideatică și reală. Vorbim despre *timp*. Adăugăm la particularitățile volumului tonalitatea de visare și calmă acceptare a trecerii timpului. O lumină blândă, de *carpe diem*, taie aripile oricărei înfiorări neguroase.

Orice fel de trăire își are limitele sale în timp. Ingenios, pentru a ocoli întristarea, poetul ignoră convențiile reale și încropește un tandem. Se raliază cu timpul, căruia, în subsidiar, înțelegem că-i găsește doar calități.. Nicidecum nu-l vede înșelător sau frivol în nestăvilita lui curgere. Dimpotrivă. Acesta se ramifică în efluvii sentimentale calde, potolit pătimașe. În final, triumfătoare. Timpul pare înțelept, flexibil, devenind o posibilă cale de cunoaștere a *sinelui poetic*. Un sine la fel de pozitiv, deloc acidulat sau arogant, deși este posesorul unei lumi a fantasmelor poetice. Realitatea se configurează într-un timp perfect consonant cu trăirile derulate.. *Eul auctorial*, prezent în prim plan, se arată senin, îngăduitor, stenic, dar sfios în preajma fiorului divin. Cuvântul este atotputernic de-a lungul, de-a înaltul iubirii. Folosit cu dibăcie de către autor: *Plutind pe valuri de melancolie, /Trecea poetul, sonete murmurând/ Pitrocind cu obstinație un gând,/ Bruiat de altele-n devălmășie.* (pag.423)

Sonetele volumului alcătuiesc imaginea unui spectacol al trăirilor într-o derulare duală: real versus imaginar. O imagine în oglindă. Expresiv stilizată și în plan extins, omenesc-ceresc. Poetul știe să lase loc și unui vâl de inefabil. Raportul om-univers este recognoscibil în chiar titluri de poeme: *Sonetul galaxiei, Sonetul nemuririi, Sonetul eternului călător, Sonetul grădinii celeste, Sonetul Mântuirii, Sonetul mării treceri*, etc. Alchimia stărilor create de relaționarea terestru și dimensiunea celestă nu alunecă în disimulări filozofice, derutante, aducătoare de răscoliri existențiale. *Sonetele alese*, cum indică și titlul, se adună în mod voit în așa fel, încât ordinea, măsura, ritmul versurilor să consoneze cu stările de visare și limpede acceptare a fluxului trecerii. Eufonia, muzicalitatea impun un anume ritm. Citatul preluat de autor din Eichendorff mă trimite spre altă frază a aceluiași poet: *când găsești cuvântul magic, lumea începe să cânte*. Chiar dacă, uneori, acuitatea observației scoate la iveală accente dintr-o realitate cu ascuțituri, clasicul echilibru al sonetului nu tulbură, nu scapără neliniști traumatizante. Lumina persistă totdeauna în subtext. Fără viraje bruște, fără străluciri sarcastice. Fără incitări.. Dimpotrivă, lumina este un element care susține cumpănirea și cumpătarea. Fiecare sonet poate fi perceput ca un excurs interior. Nu doar al autorului. Cititorul are șansa de-a vedea lumea de pe malul unei magice dualități: *rigoare și liberă fantazare.. O, când visează, omul e un zeu . (Fr Holdelin)*

POEZII

Titina NICA ŢENE

Melancolie

Unde ești Doamne, am întrebat
Și-am mers pe o stradă în jos.
Dintr-odată mi s- a părut.
Că l-am răstignit, din nou, pe
Hristos.
Oamenii aveau mască pe față,
Ochii lor mi se păreau foarte
triști.
Parcă nu mai erau ei
Toți se transformaseră în Criști.
În Biserică m-am închinat,
O Lună plină lumina seara,
Fără să intre în păcat
La poarta orașului,
Aștepta, tăcută, PRIMĂVARA.

Mi-e dor

Mi-e dor de voi, mi-e dor de mine,
Mi-e dor de viața care a fost,
Acuma, Doamne-n pandemie,
Mai toate îmi par fără de rost.
Noroc că Domnul a văzut,
Că e noroi chiar și pe stradă,
Și a nins azi-noapte din belșug,
Acoperind tot, cu zăpadă,
Cristale albe pe pământ,
Și-n cer un soare luminos,
Și, dintr-o dată, parcă, Doamne,
În jur acum-i mai frumos.
Copacii azi nu mai sunt negri,
Și dintr-odată au înflorit,
O bucurie mă cuprinde:
Că... primăvara a venit!

Sfânta primăvară

Să vină primăvara cu sclipiri de
soare
Cerule să-și arunce albastru-n
viorea
Vălhurească grâul precum o mare
Ghiociei aibă străluciri de nea

Să danseze, vesel, frunzele în
vânt,
Păsările câte triluri săltărețe
Să miroase a proaspăt reavânul
pământ
Eu cu bucurie să le dau binețe.

Doamne, că pe lume nu-i nimic
mai sfânt
Ca o primăvară, când învie toate,
Parcă-s ale mele, toate câte sânt,
Să le strâng în brațe, aș vrea,
dacă se poate.

REMEMBER

Florin Vârlan Neamțu și Nordul lui magic

Florin Vârlan Neamțu

Nord nebiruit

Domnule, te chem la duel de fapte,
Din biroul rânced, vino în zăpezi
Ca s-ascuți cum cadă fiecare noapte
Sub, înaltă, spada blondelor amiezi!
Un imens incendiu, domnule, mi-e viața,
Teancul de bancnote pentru tine-i rit,
Zilnic o metresă cred că-ți face piața;
Nordul meu gigantic e nebiruit.
Eu miros a iarnă, tu, a naftalină,
Urci cu ascensorul la etajul doi,
Urșii mei, polarii, martori or să vină
La duelul aprig ce va fi-ntre noi.
De izbânzi mărunte și de tinichele
Domnule, prea iute, te-ai acoperit
Și de bunăstare nu-ți încapi în piele,
Nordul meu gigantic e nebiruit!
Și te chem, de-acolo, la duel de fapte,
Din biroul rânced vino în zăpezi!
Urșii din pădure îmi sunt frați de lapte,
Dacă nu crezi, vino, domnule, să-i vezi!
Urșii mei, bătrânii, dorm cu ei în brațe,
Tu, cu secretara și cu garda ta,
Dar tu ești mai singur, domnule, ca mine,
Nordul niciodată nu mă va trăda!
Eu miros a iarnă, tu, a naftalină,
Urci cu ascensorul la etajul doi
Și te-ntreb, atuncea, cine e de vină
De duelul aprig ce va fi-ntre noi?!
Dar, te rog, privește ca pe-un fel de rit
Domnule, duelul ce va fi-ntre noi!
Urci cu ascensorul la etajul doi,
Nordul meu gigantic e nebiruit!

Ți-aș povesti, la iarnă

Ți-aș povesti cum doarme, acolo-n
Groenlanda,
un cimitir cu marginile ninse,
dar, e târziu; se-nchină, umilă-n catedrale
lumina, la răspântii de eclipse.
Ți-aș povesti cum, roșii și negre, traversează,
prin carnea mea, corăbii, ca printr-un bun
fiord,

cum se petrece-n lucruri, concisă, o eroare,
delfini de șovăială năvoadele cum rod,
cum delirează, blonde și albe-argintii,
regine de sfială, subțiri, prin sticle verzi;
ninsoare mea, domoală, cu margini albăstrii
o cumpără, mahimure, pe vin și pe monezi.
Ți-aș povesti, desigur, de n-ar fi prea târziu,
cum se destramă, tandru, în liniștiri încete,
prin albiu cu nisipul și prundul străveziu,
un iz de iasomie, de sălcii și de fete.
Și ți-aș mai spune, mamă, de n-aș pleca-n
curând,
cum se aprind, prin piețe, cu zâmbete cretine,
când zornăie, desculțe, țigăncile dansând,
nebuni, cu înflorite cununii de mărăcine.
Și ți-aș mai povesti cum toarce, blând,
în palma mea, un șarpe de ivoriu,
prin solzi cum îi alunecă, plâpând,
scânteii de sacrificiu iluzorii.
Ți-aș povesti cum doarme lumina-n
Groenlanda,
adânc, pe la răspântii de eclipse...
...dar e târziu, e iarnă și-i timpul, cât
cuprinde,
un cimitir cu marginile ninse.

Spre nordurile care, cu vămile deschise

Ne sigilăm în vise și ne mințim frumos
Când urlă adevăruri ce năruie tipare,
Ne închinăm la păsări sau supărăm vre-un
boss
Când orele de slujbă le dăm pentru o floare.
Luptăm pentru iubite cu morile de vânt
Când ne cuprinde, tandru, un munte de-
ntuneric,
S-așin verzui balauri în borte de pământ
Când cotropim imperiul vreunui basm feeric.
Însămânțăm cartușe în holdele de grâu
Când ne iubim în fugă și triști printre
războaie
Și ni se nasc copiii c-un revolver la brâu
Când, desperați, ne smulgem iubirea din
noroaie...
Dar navigăm - aceeași lunatici mercenari -
Spre Nordurile care, cu vămile deschise,

Ne-așteaptă cu bacante dansând peste
ghețari
Și cu erinii blonde, sublime... dar ucise.

Vagabondând printre ninsori norvege

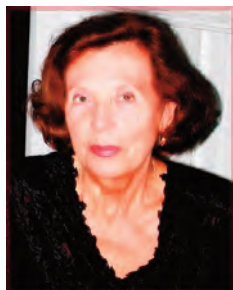
Se-nfășura, octombrie, în lunecări domoale,
amurgul, printre trunchiuri de erori,
lumina curgea tristă și râncedă și moale -
meduză refuzată de vitregele mări.
Cai albi, de sare, fulgerau tăcerea,
prin carnea amintirii nechezând,
o cobră de ivoriu adormise,
încolăcită-n vraștea de din gând.
Și tu te risipeai printre nisipuri,
de aur, inegale, ca un dans
zornăitor în fel și fel de chipuri
într-un cătun pierdut din Honduras.
Zvârlit lângă mormântul unui gal,
m-am regăsit-ridicolă eroare -
vrășmașă ca un rânjet de metal,
scrâșnit între tâlhar și drumul mare.
Alcoolizat de un albastru soare
fără regrete, fără somn și lege,
m-am regăsit - un semn de întrebare -
vagabondând printre ninsori norvege.

Nord

Da, Doamnă, pe străzi e-un mercur iluzoriu
și-un viscol, un altul, în rostul din cai;
în tâmpelile nopții izbesc samurai
cu spade, subțiri, de ivoriu.
Și bruma-i neliniște, alta mereu,
devreme sau mult prea târziu petrecută;
corăbii târzii, ca un fulger domol,
prin carnea ninsorii mai lasă o cută.
Danseză, desculțe, prin bălcuiri de fum,
țigănci, zornăindu-și bănuții cretini.
Smintiți furișati pe la margini de drum
și-așează-n desagă prinosul de spini.
Și, iată, se-ntoarce o iarnă-n cocori,
cu lupi care muchia frigului rod...
Un galer viking, vagabond prin ninsori
atent traversează-acest nordic fiord.

FILOZOFIA, religia și politica (8) - FERICITUL AUGUSTIN

Vavila POPOVICI

Continuare din numărul trecut

Din punct de vedere politic, Augustin vede organizarea de stat ca fiind folositoare și este pentru despărțirea între Stat și Biserică. În opera sa târzie, *Despre cetatea lui Dumnezeu (De Civitate Dei)* apreciază istoria omenirii ca pe o evoluție a cetății terestre, a oamenilor (*civitas terrena*) ce aspiră spre cetatea lui Dumnezeu (*Civitas Dei*), pe care o identifică cu Biserica. Atribuie decăderea Imperiului Roman faptului că devenise un loc păgân, care a trebuit să facă loc Cetății lui Dumnezeu, adică Bisericii. Se afirmă, despre această lucrare, că este o lucrare fără de care nu ar fi putut niciodată înțelege istoria Evului Mediu Occidental Catolic. *De Civitate Dei* este opera care va penetra mai târziu în subconștientul celor care vor aparține Occidentului catolic, al celor care vor încerca, într-un mod conștient sau nu, să impună lumii întregi această carte sfântă pentru ei, un adevărat testament religios și politic totodată.

Cetatea lui Dumnezeu, este lucrarea cea mai lungă și mai ambițioasă a Fericitului Augustin, cea mai importantă și mai influentă din literatura patristică. Augustin a fost primul filozof care a luat în considerare istoria ca fiind necesară pentru educarea oamenilor și pentru lichidarea răului. Nu putem ignora rolul major al lui Augustin în istoria medievală apuseană; dacă l-am ignora, se spune, n-am putea înțelege încercările occidentale de reconstituire a Imperiului Roman, cruciadele, Inchiziția, spiritul creator al catolicului pentru care acțiunea, faptele au o importanță deosebită, n-am putea înțelege istoria evului mediu occidental catolic. Augustin plasează istoria pe o axă temporală liniară care începe potrivit dogmei creștine de la facerea lumii de către Dumnezeu (Geneza biblică) și se termină în momentul Judecății de Apoi. Datorită păcatului original, în urma alungării din Rai, întreaga creație divină se scindează în două entități spirituale. Astfel au apărut cele două cetăți: una este cea a spiritelor rele și malefice – Cetatea Satanei – , a doua cetate fiind guvernată de legile divine – Cetatea lui Dumnezeu – în care nu există decât iubire și dăruire pentru celălalt, o cetate sfântă ai cărei locuitori sunt într-o luptă permanentă și totală cu slujitorii Diavolului, război ce va dura până la venirea lui Christos pe pământ, până la Judecata de Apoi – moment ce marchează sfârșitul axei temporale a istoriei. Numărul

locuitorilor acestei cetăți sfinte, al luptătorilor lui Christos trebuie să sporească continuu până la înfrângerea definitivă a diavolului. Cetatea lui Dumnezeu devine pentru creștinii occidentali, declarați de către Biserică ca fiind soldații lui Christos, un obiectiv viitor, un crez istoric, un deziderat ce trebuie transmutat din sfera teologică și spirituală în lumea reală, temporală, politică. *De Civitate Dei* nu este numai prima interpretare filosofică creștină a istoriei, ea este totodată un document oficial ce stabilește Bisericii Romano-Catolice un obiectiv politic concret. Mai trebuie să spunem că *De Civitate Dei* a fost scrisă într-un moment de criză în care Apusul era descumpănit în fața invaziei și jefuirii cucerite a Romei de către vizigoți, în 410. Concepută inițial ca o scriere polemică față de acuzațiile aduse creștinilor de către păgâni, *De Civitate Dei* a devenit un răspuns providențial și genial al bisericii creștine occidentale la provocările viitorului, iar idealul augustinian a constituit punctul de plecare pentru zidirea unei noi civilizații.

Dacă anumite aspecte ale învățăturilor Sfântului Augustin au putut conduce la diferite devieri în Occidentul medieval, totuși lui Augustin nu i se poate reproșa faptul de a fi fost un eretic, căci și-a supus întotdeauna reflecțiile, cu smerenie, judecății Bisericii. Astfel, terminându-și lucrarea *De Trinitate (Despre Sfânta Treime)*, scria: „Doamne, Dumnezeu Unul, Dumnezeu în Treime, tot ceea ce am scris în aceste cărți vine de la Tine și dacă e ceva care să vină de la mine, să fiu iertat de Tine și de cei care sunt ai Tăi”.

Există cel puțin două cărți ale unor teologi ortodocși contemporani în care se tratează locul Fericitului Augustin în Biserica Ortodoxă, una favorabilă lui Augustin, amintind importanța lui ca sfânt și alta care tinde să îl considere pe Augustin drept sursa tuturor erorilor creștinismului apusean. Prin urmare, se poate afirma că cinstirea lui Augustin ca un sfânt ortodox se datorează nu atât calității sale de teolog, cât calităților sale pastorale, precum și pentru viața lui personală indiscutabil sfântă de după convertire.

Sfântul Augustin s-a detașat de gândirea care tolera minciuna în anumite circumstanțe. Nici din punct de vedere teologic, nici din punct de vedere moral, Augustin nu a admis ideea minciunii. Nu a considerat că între minciună și adevăr există un spațiu intermediar, că există jumătăți de adevăr și jumătăți de minciună, așa cum nu poate exista fericire bazată pe minciună. Ca și Toma de Aquino și Immanuel Kant mai târziu, Augustin a considerat că a minți, indiferent de situație, înseamnă a vorbi deliberat împotriva minții, împotriva ta, instituind

astfel distincția dintre minciună și adevărul obiectiv sau simpla falsitate a unei afirmații. Polemica Sfântului Augustin a prins contur atât în corespondența purtată cu Ieronim (important teolog creștin, considerat unul din cei patru părinți ai Bisericii de Apus), cât și în cele două eseuri dedicate minciunii: „Despre minciună” (abordare teoretică) și „Împotriva minciunii”. „Grea problemă este aceea a minciunii, ca una care, chiar în faptele noastre de zi cu zi, ne provoacă tulburare: ca nu cumva sau fără temei să taxăm drept minciună ceea ce, de fapt, nu este minciună, sau să considerăm că uneori trebuie să mințim pentru o cauză onestă, din datorie sau din milostenie” – era începutul eseului. Ideea de bază este aceea a respingerii oricărei forme de minciună, unul dintre pasajele biblice asumate de Augustin fiind acesta: „nici o minciună nu vine din adevăr”. Citind Despre minciuna ca pe o frământată meditație a unui mare filozof creștin și totodată ca pe un indemn la reflecție, putem ajunge să conștientizăm mai bine răspunderea pe care-o purtăm ori de câte ori mânuim cuvântul rostit sau scris – oglinda fidelă sau deformată a ceea ce simțim sau gândim. Sfântul Augustin a identificat opt categorii de minciuni în ordinea descrescătoare a gravității lor și a exprimat o oarecare rezervă doar față de ultima categorie – minciuna care nici nu dăunează nimănui și este și de folos cuiva pentru a-l feri de primejdia pângăririi trupești. Intransigența față de minciună, față de înșelătorie, față de relativizarea adevărului i-a conferit gândirii augustiniene o mare înțelegere. Asta și datorită nuanțelor date subiectului, valabile și în zilele noastre: „... de mințit minte acela care una are în gând și altceva redă prin cuvinte sau prin oricare alte moduri de semnificare. De unde se și zice că minciunosul are «inimă dublă», adică două feluri de a cugeta – unul cu privire la lucrul despre care sau știe, sau socotește că este adevărat, dar pe care nu îl enunță, celălalt cu privire la un lucru pe care îl enunță, știind sau socotind că este fals [...] Căci faptul că cineva minte sau nu minte trebuie judecat după modul său de a gândi, și nu după adevărul sau falsitatea lucrurilor însele”. „Se cade, prin urmare, să se cerceteze cine este mai degrabă minciunos – cel care spune ceva fals ca să nu înșele, sau cel care spune ceva adevărat ca să înșele, câtă vreme unul știe sau socotește că spune ceva fals, iar celălalt știe sau socotește că spune ceva adevărat”. Moralitatea intenției este pusă, într-un articol, sub semnul întrebării în anumite contexte. E suficient să ne gândim la creștinii care i-au ascuns pe evrei din fața naziștilor sau la atitudinile de necooperare cu securitatea comunistă. Paradoxal, dreptatea și integritatea umană se păstrează uneori tocmai prin ceea ce poate fi definit drept „minciună”.

În *Confesiuni* – operă canonică întrucât descrie sufletul creștin –, analizând problema timpului, Augustin se întreabă: „Cine ar îndrăzni să nege că viitorul există încă? Așteptarea viitorului este însă deja în spirit. Si cine contestă că trecutul nu mai este? Cu toate acestea

amintirea trecutului este încă în spirit. Este, în fine, cineva care să nege că prezentul are întindere, fiindcă el nu este decât un punct care dispare? Dar, ce durează – atenția prin care ceea ce tinde a forma obiectul ei, tinde a nu mai fi. Astfel viitorul nu este lung: el nu există. Un viitor lung este o așteptare lungă. Ceea ce este lung, nu este trecutul, căci nici el nu există. Un trecut lung este o lungă amintire a trecutului”.

Tot în *Confesiuni* scrie referitor la memorie: „Mare este puterea memoriei, este ceva înspăimântător, Doamne, în adânc și înfinita ei multiplicitate. Și aceasta este spiritul. Și acesta sunt eu însumi. Ce sunt deci, o Doamne? Care este natura mea? O viață variată, cu mii de forme și extraordinar de imensă... parcurg toate acestea, zbor aici și colo, pătrund atât de departe cât pot, și nicăieri nici o limită. Atât este de mare puterea memoriei, atâta este puterea vieții în om, această ființă vie, dar condamnată să moară. Ce voi face, o Doamne, tu adevărata mea viață? Voi depăși și această forță care se cheamă memorie? O voi depăși pentru a merge către tine, tu, dulce lumină?”

Cu toată recunoașterea publică, majoritatea lucrărilor lui nu au fost traduse în limba greacă până în anul 1360, iar unii autori ortodocși, din acel moment au început să atragă atenția asupra erorilor teologice pe care le găsim și încep să-l privească drept unul dintre autorii cei mai importanți pe baza lucrărilor cărora s-a ajuns la Marea Schismă dintre Răsărit și Apus. Deși unii ortodocși l-au condamnat pe Augustin ca eretic, nu există nici o hotărâre sinodală de condamnare a acestuia sau a scrierilor lui.

Unii autori cu o perspectivă mai moderată asupra lui Augustin îl consideră: fie un scriitor bisericesc care a făcut și greșeli teologice pentru a putea fi considerat unul dintre Sfinții Părinți, dar, totuși un sfânt, fie un scriitor bisericesc printre alții din Biserica primelor secole (dar nu un sfânt), fie un scriitor bisericesc care ar putea eventual purta apelativul de „Fericit”.

Trebuie însă precizat că, în mod tradițional, Biserica Ortodoxă nu face o distincție de grad între termenii „fericit” și „sfânt” (adică ultimul ar avea un grad de sfințenie mai mare decât primul), ci una de categorie (e.g. cuvioși, episcopi, mucenici, fecioare etc. Există cel puțin două cărți ale unor teologi ortodocși contemporani în care se tratează explicit această problemă. Deci, se poate afirma că, dacă Augustin poate fi cinstit ca un sfânt ortodox, aceasta se datorează nu atât calității sale de teolog, cât calităților sale pastorale, precum și pentru viața lui personală indiscutabil sfântă de după convertire. Astfel, Sfântul Fotie cel Mare scria despre el: „Având în vedere că unii dintre Părinții și învățătorii noștri s-au abătut de la credință în ceea ce privește câteva dogme, noi nu primim ca doctrină cele în care au rătăcit, dar continuăm să-i îmbrățișăm oamenii care au fost ei”. În spiritul tradiției ortodoxe, este necesar și suficient să

→ Continuare în pag. 13

Tot răul... spre bine!

Ovidiu ȚUȚIANU

Ocolul silvic al micului oraș de provincie dispunea, în acei ani 1950', de un personal restrâns, din care făcea parte și cameristul Costică. Acesta avea în „fișa postului” o serie de treburi administrative, axate în principal pe probleme de aprovizionare și transport.

Costică era un tânăr svelt, cu ten măsliniu și păr creț, care se descurca mulțumitor cu sarcinile de serviciu.

Șeful „ocolului” îl aprecia pentru punctualitatea și silința dovedite în activitatea sa zilnică și chiar, când era posibil îl răsplătea cu câte o primă la salariu. Toate lucrurile se desfășurau normal până când interveni un eveniment important în istoria „ocolului”: se anunță o vizită de control, de la București.

Desigur că acest control, reprezenta un moment crucial pentru șeful „ocolului”, care deși era un om foarte ordonat și bun profesionist, avea emoții privind consecințele controlului, în special datorită faptului că nu era membru de partid (al Partidului Muncitoresc Român care ajunsese la cârma țării!).

Printr-o ironie a sorții, tocmai în ziua când era anunțată sosirea inspectorului de control din Capitală, care trebuia transportat de Costică de la gară la sediul „ocolului” cu șaretă din dotare, cameristul era de negăsit! În această situație, șeful a trebuit să preia și sarcina lui Costică.

Inspecția, atât asupra documentelor de la sediu cât și la examinările pe teren în zona forestieră montană din limitele

de administrare ale ocolului s-a desfășurat în condiții optime, șeful fiind chiar felicitat de inspector.

După câteva zile, își face apariția la serviciu și Costică, care și-a motivat lipsa printr-un eveniment de familie, o nuntă inopinată, unde participarea nu putea fi refuzată și care potrivit obiceiului din zonă a durat trei zile.

Auzind acestea, șeful se enervă la culme și-i strigă lui Costică că e concediat, să-și facă imediat lichidarea și să nu mai apară în fața lui, câte zile o mai avea de trăit!

...Anii au trecut, în locul lui Costică a fost angajat un bărbat în vârstă, cu mare experiență și toată lumea, a uitat de acea întâmplare nefericită!

Periodic, șeful „ocolului” trebuia să participe la acțiuni de instruire și perfecționare care se desfășurau în Capitală. Într-o zi, pe când mergea către locul instruirii, el fu oprit de un ofițer în uniformă de securitate.

- „Ce mai faceți tovarășe inginer, cum mai merg treburile pe la „ocol”? - întrebă chipeșul ofițer, cu un zâmbet larg pe sub mustața ce începea să încărunească. Inginerul se blocă și se fâstâci îngăimând:

- „Dar cine sunteți dv. tovarășe ofițer, ne cunoaștem de undeva?

- „Desigur, răspunse cu multă siguranță ofițerul, eu sunt Costică, fostul camerist al «ocolului» pe care îl conduceți.”. Speriat la culme, la vederea uniforme și la amintirea condițiilor în care îl concediasse pe camerist, inginerul încercă să se scuze, dar ofițerul îl opri cu cuvintele:

- „Lăsați tovarășe șef, eu trebuie să vă mulțumesc pentru faptul că m-ați dat afară de la «ocol». Dacă nu se întâmpla așa poate că rămânem până la pensie camerist și nu aș mai fi ajuns unde sunt acuma. Probabil că și în cazul meu „tot răul a fost spre bine”, sau după cum sună altă zicală: **Orice șut în fund, înseamnă... un pas înainte!**

→ Continuare din pag. 12

facem distincția între viața lui Augustin, marcată de râvna fierbinte pentru Hristos și Biserica Lui, și posteritatea nefericită a interpretărilor lui doctrinare.

Confrunțați cu misiunea aproape imposibilă de a împăca creștinismul cu supunerea loială față de țară, unii prieteni apropiați lui Augustin nu au ezitat să primească botezul în credința creștină. Augustin sublinia cu tărie că patriotismul nu este distrus de creștinism, ci el este o virtute civică pentru creștin și-l înalță chiar la statutul de obligație religioasă. Profetii din Vechiul Testament precum și scriitorii Noului Testament prescriu cu desăvârșire ascultarea față de autoritățile civile și față de legile țării. Cine violează aceste porunci se revoltă în definitiv împotriva ordinii stabilite de Dumnezeu și va suferi chiar condamnare. Scrisoarea către romani, 13, 2, este un text la care Augustin recurge deseori, astfel slujirea lui Dumnezeu nu este incompatibilă cu supunerea față de guvernarea politici sau cu admiterea responsabilităților publice. Orice micșorare a îndatoririlor față de țară este compensată de creștinism printr-o mai mare fidelitate față de respectul legilor

divine, amoriale și a virtuților. Referitor la problemele temporale, creștinismul nu impune un mod de a trăi particular diferit de cel al societății în care este implantat, de aceea el este compatibil cu orice regim politic ce se declară în favoarea binelui cetățenilor. Caracteristica lui universală îi permite să se adapteze la tot felul de practici și obiceiuri dintre cele mai diferite. Singurele practici cărora se opune sunt cele pe care însăși rațiunea le denunță ca imorale. Cenzurând asemenea practici, creștinismul este în serviciul celor mai bune interese ale societății. Așa imperfectă cum este ea, societatea civilă este cel mai de preț bun pe care oamenii îl posedă. Scopul său este, sau ar trebui să fie, pacea pe pământ. În atingerea acestui scop, creștinii și ne-creștinii pot fi uniți, și să conviețuiască împreună ca cetățeni ai aceleași cetăți.

Începând cu Cicero – „omul universal” care a marcat istoria Romei fiind angajat și în politică – și ceilalți filozofi au considerat că **măreția sufletească constă în conjugarea cu solidaritatea și comunitatea umană, altfel vom avea cruzime și sălbăticie.**

Pădurea de ciocolată

Gheorghe Andrei NEAGU

Irinel își propti ochii albaștri în cuvertura pe care părinții o întinsese în mijlocul pădurii ca să se așeze pe ea. Tata adusese și un televizor portabil ce se alimenta de la bateria mașinii.

- Mureai, dacă nu vedeai meciul! îi zise femeia bărbatului care stătea cu ochii pironiți în ecranul cât o coală de hârtie.

El nu-i răspunde. Echipa favorită tocmai se pregătea să execute un corner. Pe Irinel nu-l interesa nici televizorul și nici vorbele mamei. Se învârtea cu mâinile în buzunare în poiana ce începuse a rugini. Mirosea a sfârșit de toamnă. Luminișul în care se opriseră ei, părea că îngălbenise sub razele soarelui. Doar Irinel vedea asta. Mama scormonea într-un rucsac căutând să scoată din el cine știe ce bunătăți. Dădu peste o sticlă de apă și o duse la gură. Îi era sete. Gâlgâitul apei din sticlă semăna cu zgomotul produs de un firicel de apă care ar fi curs prin apropiere. Cu capul aplecat spre spate, cu un orizont mai larg de vedere, femeia își dădu seama că Irinel dispăruse.

- L-ai văzut pe Irinel? spuse ea oprind gâlgâitul.

Bărbatul nu-i răspunde.

- Băi, tu nu auzi? Unde-i băiatul?

Abia atunci, el catadicsi să-și miște privirile de la ecran în jurul poienii.

- S-o fi dus să se ușureze, zise nepăsător, întorcându-se la ecranul televizorului.

Femeia, tot mai agitată, se ridică în picioare, strigându-l.

- Irinel !!!

Niciun răspuns. Din locul unde se aflau, nu se forma nici măcar ecoul. Doar zgomotul meciului de fotbal bâzâia într-un fel ciudat, liniștitor. De fapt strigătele femeii, îl indispușeră pe bărbat, nevoit să dea sonorul mai tare pentru a auzi mai bine comentariul crainicului.

- Bărbate, a dispărut Irinel!

- Ți-am mai spus că s-a dus și el în treaba lui, îi zise el cu iritare în glas.

Femeia tăcu. Luă toporișca din portbagajul mașinii

plecând spre liziera pădurii ce străjuia poiana. Din loc în loc se oprea și striga:

- Irinel !!!

Ajunse la o margine a pădurii cu o teamă nedeslușită, ce-i paraliza puțin câte puțin mersul. Se așeză pe o buturugă. Frunzele de fag îngălbenite sau chiar înroșite se legănau foșnind ca într-o muzică ce te îmbia la liniște. Femeia repeta în minte numele copilului, ca și cum l-ar fi strigat continuu. Si nu știe de unde i-a venit gândul că numele acesta sună cumva bizar. Irinel. Nume de copil. Dar copilul acesta va crește. Un adult cu nume de Irinel, pare cumva nesperios. Dar mai târziu? Om matur, cu un rost anume, cum va fi strigat? Dar bătrân? Ce-a fost oare în mintea lor când i-au pus numele? Și ce va deveni oare copilul când va fi mare? Lui Irinel îi plăcea să deseneze. La început, mama se entuziasmă. Copilul dovedea un talent. Apoi, când a mers la grădiniță, a văzut că toți copii desenează la fel. Oameni reprezentați printr-un cerc și câteva bețe. Copaci, la fel. Case aproape la fel, un soare sus, într-un colț și niste flori stângace în josul pginii, printre câteva fire de iarbă, verzi. După ce mai creșteau, nu mai erau interesați de astfel de desene. Inocența copilăriei dispărea pe nesimțite. Dacă mai rămânea ceva din ea, era bine mascată de alte preocupări. Oare Irinel mai desenează? Nu s-a gândit până acum la acest lucru. Mai era Irinel copilul copil? Parcă se trezi brusc din somn. Ce făcea ea, în loc să-și caute copilul? Se ridică de pe buturugă, se întoarse în pădure și începu să-l strige. În zadar. Copilul nu răspundea și-n mersul ei în adâncul pădurii simți un foșnet prin frunzele scormonite de pași. „O fi Irinel”, își zise, îndreptându-se spre locul de unde părea să vină zgomotul. Era o scroafă cu purcei în căutare de jir. Se știa că unde-i fag, este și jir. Femeia se dădu un pas înapoi, apoi încă unul și încă unul până se împiedică și căzu. Dar nu scăpă toporișca din mână. Scroafa se îndepărtă, clefăind jirul scurmat de prin frunze. Unul din purceii vărgați de mistreț se apropie de talpa piciorului femeii căzută pe spate, s-o miroase. Scroafa se opri, grohăind într-un fel aparte, de-l făcu să se lase păgubaș. Femeia răsuflă ușurată. Se ridică iute în picioare și începu să strige din nou numele copilului. Scroafa se sperie și-și iuți mersul dispărând printre copaci. Purceii o urmau înfometate. Fuseseră întrerupți din timpul alăptării de pașii unui copil ce trecea visător. I se părea că pădurea-i de ciocolată. De altfel, și luase una din frunzele maronii ce jos s-o molfaie. Avea un gust care îi displăcu. O scupă dezamăgit. Apoi se întoarse către poiana de unde venise. Mersul îi era vătuit de covorul de frunze uscate. Mergea într-o doară. Nici nu mai știa unde era poiana. Deodată auzi zgomotul galeriei de pe terenul

de fotbal unde tatăl lui continua să se uite la meci. Dăduse sonorul mai tare profitând de faptul că-i plecase femeia. Doar ea îl punea să mai reducă sonorul. Sticla de bere din mână începu să se încălzească iar alunele se rătăceau printre dinți. Iar când echipa preferată marcă în poarta adversarilor, scoase un chiot de bucurie. Irinel îl auzi și-și înțeți mersul înspre direcția de unde venise strigătul. Se bucură. Recunoscuse vocea tatălui. Începu să meargă din ce în ce mai repede, apoi să alerge. Curând ajunse în poiană.

- Tată, tată, strigă el din depărtare.

Numai că bărbatul continua să se uite la meci.

- Am fost în pădurea de ciocolată, simți Irinel nevoia să se justifice, de parcă ar fi fost vinovat.

Numai că tatăl lui era indiferent. Noroc că meciul era pe terminate. Abia atunci bărbatul își observă feciorul cu adevărat.

- Ce-ai spus? Întrebă tatăl eliberat din mrejele televizorului.

- Am spus că am fost în pădurea de ciocolată, repetă micuțul.

- Care pădure de ciocolată fecioraș?

- Aia, zise Irinel arătând cu mâna spre liziera din care venise.

- De unde și până unde ciocolată? se miră tatăl.

- Are culoarea ciocolatei, tăticule.

- Și ai gustat-o, îl ispiti bărbatul.

- Am luat o frunză și am încercat s-o mestec, dar nu mi-a plăcut, zise Irinel cu dezamăgire în glas.

- Păi, cum era să-ți placă? Era o frunză ca toate celelalte.

- Nu e adevărat, părea de ciocolată.

Tatăl zâmbi cu înțelegere.

- Bă, tu o să devii scriitor,

- Ce-i aia?

- E un visător care vede păduri de ciocolată, încercă tatăl să se facă înțeleș.

- Și asta e rău? nu se lăsă micuțul.

- Ai să vezi tu mai târziu, îi spuse tatăl zâmbind. Dar unde e mama?

- Nu știu.

- Probabil că s-a dus să te caute pe tine în pădure.

- Poate o să-mi aducă și ciocolată, rosti Irinel, stârnind râsul tatălui.

După ce se potoli, începu să scoată niște strigăte puternice, ca să-l audă femeia plecată în pădure după copil. Nu o striga pe nume. Îi era teamă să n-o deconspire, ca să afle și alții că în pădure este o femeie.

În rătăcirile sale prin pădure, femeia văzu iar scroafa care se culcase sub un dâmb plin de mușchi, lăsând porcii să și continue suptul. Niște pași se apropiau ușor, de parcă ar fi vrut să se facă mai puțin

auziți. Era un bărbat cu o pușcă de vânătoare pregătită să tragă. Femeia pricepu. Instinctul de mamă o îndreptă brusc, fără să gândească, spre scroafa ce-și hrănea liniștită godacii dungați. Vânătorul o văzu după ce trase. Alicele n-au nimerit ținta, dar au rănit femeia. Se apropie în grabă de ea. „Doamne ce-am făcut”?

- Te-am rănit tare, iartă-mă, zise el scoțând din tașcă o sticlă cu spirt și un pansament.

Îi dezinfectă gamba rănită și o înfășură cu fâșia de tifon. De rana de la coapsă, din care sângele curgea mai tare nu îndrăznea să se ocupe, de parcă pudoarea își avea rostul în asemenea situație. Probabil era și el șocat de întâmplare. Sângele care curgea abundent pe coapsa femeii dădea de înțeleș că era rănită destul de tare. Își ridică fusta gemând și mai tare atunci când se atinse cu spirt. Pansamentul nu-i folosi la nimic. Încercă să se ridice, dar rănile o făcură să țipe de durere. Vânătorul se apropie de ea și-i luă mâna de pe partea rănită pe ceafa lui. Vroia să slujească drept proptea. Femeia începu să păsească cu greu, schiopătând.

- Sper că nu sunteți singură pe aici... Doamne, ce căutați totuși în pădure? Unde să vă duc? mai zise pădurarul cu glasul sugrumat de vinovăție.

- Nu știu. Există pe aici o poiană, o cunoști?

- Cum să nu!

- Atunci, ajută-mă să ajung acolo. Mă așteaptă bărbatul și copilul, zise ea cu durere în glas.

Curând auzi strigătul bărbatului. Era pe drumul cel bun. Strigătul o îmbărbătă. Iuți pasul și în scurtă vreme începu să zărească printre copaci poiana unde se așezaseră.

- Eu mă opresc aici, zise vânătorul ajutând-o să se sprijine de un copac. Dispăru așa de repede, încât femeia nu mai apucă să zică ceva. Sprijinindu se de alți copaci, ajunse la poiană. Bărbatul se pregătea să mai scoată un chiot. Ea îl întrerupse:

- Sunt aici, strigă din toate puterile prăbușindu-se. Bărbatul o zări. Alergă spre ea urmat de Irinel.

- A ieșit mama din pădurea de ciocolată.

- Mai du-te dracului, cu prostiile tale cu tot, îi spuse bărbatul cu amărăciune, ajutându-și consoarta să se ridice și să păsească spre mașină.

Sângele îi tot curgea de pe coapsă până spre pulpa piciorului.

- Ce-ai pățit?

- M-a împușcat un vânător.

El nu mai spuse nimic. I se învălmășeau gândurile în cap. Să alerge după vânătorul inconștient. Să ajungă mai repede cu femeia rănită la spital. O urcă pe scaunul din față al mașinii, după ce așternu dedesubt un prosop aflat la îndemână. Băiatul privea mirat. Nu înțelegea de ce pădurea de ciocolată îi rănise mama.

Elogiu pentru noua viață

(secvență dintr-un roman nenăscut)

Gruia COJOCARU

Înotase fără să se forțeze până în punctul sudic al iazului. Se opri când simți că nivelul apei îi ajunsese în dreptul pieptului. Aștepta. Lavinia aranjase hainele cu o lentoare ușor nefirească. Clipa se dilata, în lăuntru adolescentului timpul își consuma flămând elasticitatea. Într-un târziu, tânăra a intrat în apă răsând. Deși peste câteva zile se pregătea să doboare un sfert de secol, Lavinia avea o prospețime de puștoaică. Îi plăceau provocările, jocurile noi, emoțiile inedite, răvășitoare, pe care le redescoperea candid chiar și în secvențele de viață cu încărcătură similară. Era ancorată creativ în bățătura realității la un nivel la care Tudor încă nu avea acces.

Cu pupilele aproape explodate adolescentul o privea salivând, ca orice mascul care adu-mecă jinduitor femela, fără să știe dacă e sau nu în rut. Diluat de spoiala de civilizație, instinctul îl putea înșela, așa că era hotărât să joace poker la cacialma. Se specializase întrucâtva. Dacă ieșea ceva în năvod era bine, dacă era gol își căuta altă baltă pentru pescuit. Pricepuse de timpuriu că în orice refuz, ori într-o ratare pe propria-i barbă, stau lecțiile care-i vor nivela biruitor strategiile viitoare. Se hrănea din victorii, dar creșterile sănătoase, din care putea extrage esența, veneau din înfrângerii. Firește că-l munceau damele care i-au scăpat din mână. Îi era necaz pe sine însuși, însă se echilibra uzând de autoironie când își digera naivitatea. Acum era hotărât să câștige.

– Cum ți se pare apa? o întrebă el.

În loc de răspuns, ajunsă la câțiva pași, Lavinia îl împoșcă în față cu un jet de steluțe albastre-verzui. Tudor își strânse violent brațele, pe care le ținea în

lateral, pe luciul apei, și proiectile lichide aterizară pe bustul tinerei. Lavinia țipă scurt și lansă un tir încrucișat de mărgeluțe în direcția adolescentului, care se scufundă și vâsli iute pe fundul apei, până în direcția agresorului. Într-o clipă îi înlănțui gleznel. Lavinia simulă ușor o desprindere, însă Tudor urcă lent, învăluitor pe suprafața gambelor, apoi pe mușchii fesieri, unde îngădui o clipă sub șnurul slipului. Ajuns cu palmele pe mijlocul mlădios, își lipi cu buzele de sânii care-l împungeau nerușinat. O privi flămând. Lavinia se desprinsese jucăuș, ca-ntr-o secvență de film închisă fără veste de regizor. Tudor nu insistă, o lăsa să-i alunece dintre degetele fierbinți.

– Hai, parc-ai zis că mă-nveți să înot!

Trupul îi luase foc când o cuprinse iarăși de mijloc, cu palmele pe abdomenul catifelat. Lavinia încercă să dea din mâini și din picioare, stropind haotic în jur, însă renunță curând. Tudor o trase înspre el, iar când eleva atinse mълul nisipos îi sărută lung gâtul. Lavinia nu se împotrivi, ci îl înlănțui pătimaș. Buzele li s-au întâlnit, iar limbile s-au contopit, devorându-se. Destul de repede, fără să vrea, Tudor intră într-o stare de plutire. Apa nu exista. Nici pământul. Nici aerul. Avea senzația că a ieșit din realitate.

– Ce faci, ești aici, respiri? îl întrebă Lavinia răsând.

Tudor se trezi buimac dintr-un vis straniu. Nu răspunse, se mulțumi s-o privească de parcă ar fi coborât de pe Pluto.

Ieșiră din apă și se întinseră pe un cearșaf. Explorările au continuat cu râvna o vreme sub vraja sărutului, fără a naviga în inima voluptății. Într-un târziu, Lavinia îl întrebă:

– Vii cu mine mâine la o aniversare?

– Unde? La cine? Dă-mi detalii!

– În satul de peste iaz, îi zise ea, ducând mâna spre nord, la ziua unui coleg, profesor suplinitor, băiat de treabă.

– O fi băiat bun, da' ce legătură am eu?

– Vii cu mine, ești partenerul meu!

– Lavinia, cu mare drag aș vrea să merg, însă aș fi un intrus, nu se face așa ceva! preciză

Tudor, convins că-s corecte regulile semănate în familie.

– Eliberează-te de prejudecăți, sunt convinsă că o să te simți grozav!

Tudor râse dezarmat:

– Bine, fie cum zici tu!

La Petrică Talancă petrecerea era în toi. Lângă aniversatul zilei, printre invitați erau cadre didactice stagiare din Cluj-Napoca și din Târgu Mureș. Au ajuns în Moldova grație politicii de stat, despre care am mai făcut vorbire, și-și cârpeau viața cum puteau, stând în gazdă pe la localnicii dispuși să le ofere o odaie contra cost.

Intrând în camera cu prag înalt, țărănesc, unde duidea muzica, nou-veniții salutară, apoi Lavinia îl prezentă pe Tudor:

– Prietenul meu!

Strângeri de mâini pe aleea cu nume noi, atmosferă relaxantă, gazde primitive. Tudor se simțea în largul lui. Mâncau, beau, dansau, schimbau impresii, idei, unele originale, venind din spirite abisale. Lavinia și Eneko, singurele prezențe feminine, captau fără efort energiile tinerilor din încăperea. Damele acordau atenție tuturor, fără a-și neglija partenerii. Tudor observă că Eneko era într-o relație cu Petrică, însă nu găsi niciun interes special al vreunui individ pentru Lavinia.

Discret, în timpul unui dans, Eugen Sotelecan, filozoful, o întrebă:

– Câți ani are puștiul?

– Cînșpe, asta-i treaba ta?! răspuse ea, contraatacând ironic.

– Parcă n-ai putut să vii singură! spuse el amar, cu voce joasă.

Lavinia îl privi cu milă. Știa că Eugen dezvoltase o pasiune pentru ea, însă nu fremăta nimic din făptura sa pentru el. Ori poate c-ar fi identificat ceva, măcar de-o poftă, dacă n-ar fi avut mai mereu în farfuria zilei o halcă suculentă. N-avea să știe, cel puțin deocamdată.

Târziu, în noapte, colegii lui Petrică au plecat. Tudor era ușor încordat:

– Nu ne călătorim și noi?

– Mergem la mine, preciză Eneko.

Casa unde locuia Eneko era aruncată la câteva sute de metri, înspre pădure. Aparținuse unor bătrâni, care s-au prăpădit în anii din urmă, și stagiara o închiriasse de la moștenitorii direcți, ce nu erau din localitate. Era simplă, dar primitivă. Eneko i-a transferat un strop din farmecul ei, alungând spiritul bătrânicos, care băltea suveran când deschise ușa întâia oară.

Au mai ascultat muzică, apoi gazda întrebă:

– Cum dormim? Că eu vreau să mai și dorm, dar nu singură, zise ea lămuritor.

– Să facem bilețele, propuse Petrică, două cu

numărul 1, celelalte cu 2.

– Și dacă eu cad cu Tudor?! întrebă jucăuș Eneko.

Râseră zgomotos, apoi Eneko pregăti patru bilețele.

Și dacă totuși voi avea același număr cu Eneko? se întrebă Tudor nedumerit, fără să ia în calcul și varianta a treia, care-l lăsa pe uscat. Își simțea capul greu, băuse cam mult.

Eneko aruncă bilețelele pe masă. Tudor îl culese pe cel din dreapta lui și îl strânse în pumn, după ce Eneko întrebă:

– Cine are numărul 2?

– Eu am 1! preciză Lavinia.

– 2, zise Petrică încântat.

– Aici e 1, zise Tudor cu numărul lui Dumnezeu în palmă.

– A ieșit cum trebuia, observă Petrică.

Cât tinerele făceau paturile în cele două camere ale casei, băieții ieșiră să se ușureze printre merii din livada casei.

– Zi-mi dacă ești băut zdravăn, că nu-mi dau seama!

Tudor știa că-i mai torpilat decât ar fi fost cazul, însă avu puterea să nege:

– A, nu, sunt în formă.

– Bine, ia și trage tare, tipa-i bună, știe meserie, a tratat până acu' vreo câteva luni cu

Radu, îl știi? Dimineața ne căutam chiloții, adăugă Petrică.

– Care Radu?

– Acasandrei, e de pe-aici, taică-su învârte banii cu lopata.

Tudor nu-l știa, așa cum nu-l cunoscuse nici pe Petrică până atunci.

Noaptea de amor a fost scurtă, lichidă. Încărcat peste măsură de seva vârstei și după valurile goale de excitație cu Lavinia, Tudor finalizase actul sexual mai repede decât și-ar fi dorit. A adormit pe loc după descătușarea frugală. Chipul îi era săgetat de o rază a lunii, care intrase bătând prin fereastra cu perdeaua netrasă. Lavinia îl privea îngăduitor, ușor pasional, cu o determinare care avea suficientă sevă pentru a zămisli un arbore. Sau un fir de iarbă. Nu putea să ghicească dacă realitatea putea să lustruiască un elogiu pentru viața nouă care creștea.

Va fi al lui, își spuse ea, mângâindu-și pântecul.

REMEMBER: O VIZITĂ LA MUZEUL „IOSIF VULCAN”

George ROCA

În urmă cu câteva luni am vizitat Oradea, orașul copilăriei mele. L-am găsit mai curat, mai vesel și mai emancipat. Oamenii locului se bucură în continuare de accesul la cultură, reprezentat prin așezăminte de tradiție, precum trei teatre, o filarmonică, n e n u m ă r a t e c i n e m a t o g r a f e , muzee, galerii de artă, b i b l i o t e c i . Universitatea din Oradea este binecunoscută atât în țară cât și dincolo de hotarele perimetrului național, de unde mulți studenți vin să studieze. Pe stradă se vorbește frecvent nu numai româna și maghiara, ci și germana, engleza și franceza, subliniind tradiționala imagine cosmopolită a vechiului târg. De asemenea în oraș funcționează bine cunoscuta Academie de Științe, Literatură și Arte (ASLA), care la numai 12 ani de la înființare are o armată de membrii de valoare, literați, artiști, oamenii de știință, dascăli universitari, personalități marcante din peste 30 de țări ale lumii. Pe parcursul istoriei, orașul a fost cunoscut sub mai multe nume, precum Varadinum - denumire latină rămasă încă din 1584, care mai apoi s-a transformat ba în Oradea Mare, ba Grosswardein, ba Nagyvárad, ca apoi să se oprească la toponimul simplificat, Oradea.

Am ținut să subliniez calitățile culturale acestei urbi deoarece încă din vechi timpuri în creuzetul

acesteia s-a produs o cultură de calitate. Pe aici s-au perindat mulți oameni de seamă, care și-au însemnat trecerea cu urme de aur pe floasterul (caldarâmul) orașului de pe malul Crișului Repede. Pe aici și-a primblat pașii debutului Mihai Eminovoci, un tânăr poet de 16 ani care mai târziu a devenit luceafărul poeziei românești. Abia sub poezia „De-aș avea”, publicată în revista locală „Familia” (nr. 6, la 25 februarie/9 martie 1866) semnătura acestuia devine „Mihai Eminescu”, primind astfel botezul literar al directorului revistei, orădeanul Iosif Vulcan, persoană cunoscută în epocă pentru actele de mecenat și pentru atașamentul la idealurile naționale ale românilor din Austro-Ungaria.

Debutul lui Mihai Eminescu în revista „Familia” a fost urmat în același an, la 15/27 mai, de apariția poeziei „O călărire în zori”. La 16/29 iulie i-a mai apărut „Din străinătate”, iar la 14/26 august „La Bucovina”. A urmat la 11/23 septembrie „Speranța”, iar la 16/28 octombrie „Misterele nopții”. În cinci numere consecutive din octombrie și noiembrie, „Familia” l-a mai publicat pe Eminescu și ca traducător, cu nuvela „Lanțul de aur”, tradusă după suedezul Adam Onkel. Mulți poeții și scriitorii români au fost promovați și ajutați de marele Vulcan, la rândul său un mare producător de literatură de calitate. Printre aceștia Vasile Alecsandri și George Coșbuc. Revista „Familia” a fost mărturie a unor evenimente importante: războiul pentru independență și mișcarea memorandistă. Pentru meritele sale, Iosif Vulcan, a rămas înscris în cartea de aur a orașului Oradea, fiind cinstit precum se cuvine, cu o statuie, o stradă și un muzeu care îi poartă numele.

Muzeul memorial „Iosif Vulcan” a fost inaugurat în anul 1965 cu prilejul organizării festivităților de aniversare a unui veac de la apariția revistei „Familia”. Este situat în centru orașului pe o stradă cu același nume, foarte aproape de malul Crișului Repede, de care îl desparte doar un mic parc unde se află și statuia marelui cărturar român. Cladirea a fost construită pe la sfârșitul secolului al XIX-lea, fără etaj, doar cu un subsol boltit, posibil la origine, fostă cramă a casei, unde funcționează în prezent un mic teatru-restaurant, „Evergreen”, proprietatea talentatului actor orădean Daniel Vulcu și unde joacă actorii renumitei trupei „Iosif Vulcan”. În această sală l-am admirat în toamna anului 2003, în cadrul Festivalului de Teatru Scurt, pe Florin Piersic Jr. (laureat al premiului UNITER) într-un spectacol de zile mari numit „Sex, Drugs & Rock and Roll” de Eric Bogossian.

Climat literar

Atunci am aflat că clădirea principală este destinată în exclusivitate muzeului. Aceasta se compune dintr-un vestibul, cinci săli expoziționale și dependințe. Încăperile au găzduit în perioada 1896-1906, locuința lui Iosif Vulcan și redacția revistei „Familia”.

Prima sală cuprinde documente care ilustrează viața și activitatea editorului. Acolo vom face cunoștință cu scrieri despre locul unde s-a născut acesta, despre familia sa și școlile urmate. Într-o vitrină vom găsi informații relevante cu privire la activitatea sa publicistică, începuturile editării revistei „Familia”, cărți publicate, printre care lucrarea istorică „Panteonul Român”, volumul de poezii „Lira mea”, romanul „Ranele națiunii”, piese de teatru, note și comentarii literare, marturii importante ale evenimentelor istorice ale acelor vremuri, precum războiul de independență. Într-o altă vitrină vom găsi o seamă de informații despre acțiunea memorandistă care a avut loc în Transilvania și Banat, între anii 1887-1895, mișcare care a dus o luptă viguroasă împotriva politicii de deznaționalizare a românilor de către autoritățile maghiare. Printre semnatarii memorandumului (scris în trei limbi și depus la 1 iunie 1892 la cancelaria Curții imperiale din Viena) îi recunoaștem pe George Pop de Băsești, Vasile Lucaciu, Septimiu Albani, Iuliu Coroianu, Ioan Rațiu și alții.

În cele trei săli dinspre stradă se află expus mobilier original din locuința familiei Vulcan, precum un birou din lemn de esență nobilă cu entarsii, scaune stil, canapele și obiecte de epocă, sfeșnice, un orologiu de perete, tablouri, rame cu fotografii și gravuri și bineînțeles faimoasa pălărie țilindru, jobenul editorului revistei „Familia”.

Ultima sală a muzeului este organizată cu precădere ca sală de documentare, oferind însă și elemente expoziționale: imagini din vechile tipografii

orădene și documente referitoare la cele trei serii interbelice ale revistei „Familia”, precum și la actuala serie a revistei - ce-a de-a treia. Tot aici își are biroul custodele muzeului, profesor universitar dr. Blaga Mihoc, scriitor și istoric, care împreună cu muzeograful Sebastian Sășeanu și supraveghetore Rodica Toderăș au grijă de buna funcționare a importantului lăcaș de cultură.

Am avut privilegiul ca în această perioadă să fie organizată o microexpoziție de gravură și desene. După cum mi-au relatat gazdele, aceasta este începutul unui ciclu cu ilustrații variate din vechea serie a Revistei „Familia”, surprinzând 32 de portrete de bărbați politici, oameni de cultură, figuri din epoca Romantismului, alături de obiecte din epoca respectivă.

Anul 2005 a fost important pentru revista „Familia”, deoarece s-au împlinit 140 de ani de la întemeierea acesteia, 40 de ani de la pornirea celei de-a V-a serii (care se continuă și în prezent) și 125 de ani de la apariția ei la Oradea. În prezent faimoasa publicație își continuă apariția la Oradea sub conducerea unui comitet de redacție avându-l în fruntea sa pe poetul Ioan Moldovan. Consider că revista își păstrează aceeași valoare care a avut-o pe parcursul timpului chiar dacă acum îmbracă haina modernă a secolului XXI.

Nu am putut să închei această prezentare fără să evidențiez două monumente închinare lui Iosif Vulcan. Acestea sunt: frumoasa statuie sculptată din marmură albă așezată în părculețul din vecinătatea muzeului și monumentul funerar din cimitirul orașenesc, locul unde se odihnește marele dispărut, adevărată filă de istorie care prezintă un ultim omagiu celui care a condus timp de 43 de ani revista „Familia”.

Țelul lui Mihai Viteazul: împărat și restaurator al imperiului roman, cu capitala la Constantinopol!

Ionuț ȚENE

Fără îndoială Nicolae Iorga este unul dintre cei mai importanți și prolifici istorici români din toate timpurile. Personaj complex, cu o cultură aleasă și exhaustivă, Nicolae Iorga a fost un savant de talie internațională, respectat pe plan național, european și mondial. Un aspect cunoscut al scrierilor istorice a importantului istoric este cel legat de bizantologie și rolul Constantinopolului în viața celor trei Țări Române, atât înainte de cucerirea otomană, dar mai ales după 29 mai 1453, când Mahomed al II-lea a învins pe ultimul împărat roman Constantin al XI-lea. Nicolae Iorga a devenit un reper al bizantologiei universale, alături de Charles Diehl sau Du Cange. Iorga a avut o viziune complexă asupra bizantinologiei, încadrând-o într-un spațiu geografic mai larg din Balcani, până la Moscova sau sudul Italiei. Un moment de referință în cariera europeană a lui Iorga a avut loc în 1924, când a ținut în București primul Congres Internațional al Studiilor Bizantine, la care au luat parte cei mai importanți experți în domeniu. În Țările de Jos, Iorga a ținut un discurs despre istoria socială a Imperiului Bizantin: *L'Homme byzantin* („Omul bizantin”). În anul 1934, Nicolae Iorga a publicat și o carte în care relatează punctul său de vedere despre România la începutul perioadei moderne — *Byzance après Byzance* („Bizanț după Bizanț”), precum și trei volume din *Histoire de la vie byzantine* („O Istorie a vieții bizantine”), iar în 1939 tipărește culegerea de studii și conferințe de bizantologie „Studii Bizantine” la București. Nicolae Iorga a fost un promotor al bizantinologiei și a influenței imperiului roman de răsărit în viața Țărilor Române și din Balcani. În acest sens, la baza cărților sale a stat o structură instituțională, prin înființarea Institutului de Studii Sud-Est Europene la București, în 1914, în colaborare cu Gheorghe Murgoci și Vasile Pârvan. Marele istoric a deschis o cale de cercetare, care a elucidat numeroase aspecte ale originii și continuității vieții politice, economice, culturale și religioase ale țărilor balcanice și, în special, ale Țărilor Române. „Prin formula pusă în circulație, Nicolae Iorga a relevat supraviețuirea Bizanțului timp de câteva secole după căderea Constantinopolului. Pentru Iorga, Bizanțul înseamnă o continuitate a lumii antice târzii și o supraviețuire a sa în lumea modernă. Pentru Iorga exista un Bizanț real (330 -1453) și un „Bizanț” ideal, care se prelungește până în pragul veacului al XIX – lea. Astfel, continuitatea bizantină este triplă: politică, de civilizație și umană,” scrie Pr. Ciprian Apetrei. (Continuitatea bizantină: Bizanț după Bizanț, <http://ziarullumina.ro>). Din păcate, istoricii noștri, contemporani cu Nicolae Iorga, dar și cei din perioada comunistă sau post-decembristă nu au dezvoltat această linie de analiză și cercetare a istoriei românilor din punctul de vedere al bizantinologiei. Nu doresc să reiau tezele lui Nicolae Iorga, care de altfel, sunt foarte cunoscute de istorici și de publicul larg, ci doar să subliniez o trăsătură

ignorată de cercetători, care explică foarte mult îndârjirea poporului român și a elitelor sale de a păstra tradiția „bizantină” și religia ortodoxă. Ca și Nicolae Iorga, cercetătorii români merg pe un „bizantinism” post-cucerirea Constantinopolului de după 1453. Se analizează o extindere a instituțiilor, culturii, religiei și economiei fostului imperiu bizantin la popoarele balcanice și la cel român. În acest sens, apelez la un citat tot din istoricul părinte Ciprian Apetrei „După secolul al XIV-lea, când s-au constituit statele feudale independente românești, întemeierea mitropoliilor și organizarea bisericească, formele pe care le-a îmbrăcat monahismul, toate, s-au făcut în strânsă legătură cu Bizanțul. După căderea lui, domnitorii noștri au considerat că este datoria lor să continue spiritualitatea și cultura bizantină, ba chiar unii au dorit să o restaureze la Constantinopol. De aceea este inspirată expresia lui Nicolae Iorga: „Bizanț după Bizanț”. Nu înseamnă că Țările Române au avut, după 1453, un rol conducător, ci Iorga a vrut să arate prin aceasta cum s-a continuat civilizația și spiritualitatea bizantină în țările ortodoxe. Cum Țările Române erau într-o semidependență de Imperiul Otoman, neexistând o putere străină pe teritoriul lor, noi plătim doar un tribut către Poartă, putem spune că aveam o anumită libertate aici. Turcii nu au construit în acest areal nici o moschee.” Desigur familii întregi s-au mutat din Constantinopol în Țările Române, ca Paleologu, Cantacuzino, Rosetti sau Duca. Mai mult, justiția Țărilor Române se baza pe culegerile juridice bizantine, răspândite îndeosebi în lumea ortodoxă. Instituția domniei era construită după modelul politic bizantin, prin asimilarea unor trăsături ale monarhiei bizantine, care aducea aminte de organizarea politică romană. Domnul Țării Românești era un „basileus,” după modelul imperial din Bizanț.

Biserica ortodoxă din Țara Românească și Moldova era – în secolele XIV-XVI – foarte asemănătoare celei a Patriarhatului bizantin față de „basileus”, fără a exercita rolul de conducere ecumenică a altor Biserici ortodoxe. În secolele XIV-XVI mitropolitul țării făcea încoronarea și înscăunarea domnului în cadrul unei slujbe speciale în catedrala mitropolitană, după un model bizantin. Se cunoaște faptul că episcopii noștri, atât din Țările Române, dar și din Transilvania, erau hirotoniți de către Patriarhia de la Constantinopol, atât înainte cât și după cucerirea otomană de la 1453. Inclusiv la starețul de la Mănăstirea Peri, din Maramureșul de dincolo de Tisa, era desemnat de Constantinopol. Românii luau „ascultarea” și „Lumina Ortodoxiei” de la imperiul roman de răsărit. De fapt, aici constă cheia rezistenței noastre ca popor despărțit în trei țări și totuși unit prin credință și cultură „bizantină”. Am pus cuvântul „bizantin” în ghilimele, ca să înțelegem că românii nu vedeau în Imperiul Bizantin, un imperiu separat sau altceva decât imperiul roman inițial. De fapt, Bizanțul nu s-a numit niciodată „Bizanț”, ci a fost un „cognomen” târziu, adus de istorici, mai ales folosit în epoca modernă. Termenul Imperiul Bizantin a fost inventat în 1557 de către istoricul german Hieronymus Wolf (1516 – 1580), care a introdus un sistem de istoriografie bizantină în lucrarea „Corpus Historiae Byzantinae”. Bizantinii și-au spus întotdeauna „romani”, nu de „răsărit”, ci romani, iar imperiul nu era Bizantin, ci Imperiul Roman. Cetățenii imperiului erau „romei,,, adică romani. Până în secolul VII în armată, administrație și cultură s-a folosit limba latină, care treptat a fost înlocuită cu limba greacă. Din acest punct de vedere, primii domnitori din Țările Române sau membri ai clerului ortodox – stareții mănăstirilor ortodoxe și episcopii – făceau referire la „Bizanț” ca la Roma,

cei drept o Nouă Romă – Constantinopol. Clasa politică domnitoare și boierii se referau la "Bizanț" ca la imperiul roman, iar Constantinopolul era Roma reală și simbolică întemeiată de împăratul Constantin cel Mare. Astfel se explică dorința românilor de a fi "urmașii Romei", de a face permanent prin tradiția de stat, juridică și religioasă raportarea la Noua Romă, de fapt la imperiul roman legitim al lui Constantin cel Mare, întemeietorul, care a mutat doar capitala, și nu a desființat imperiul. Apărarea religiei ortodoxe în fața ofensivei catolice și, mai târziu a reformei, era pentru români un zid de păstrare a tradiției și a conștiinței imperiului roman de la care ne trăgeam originile, sevele și instituțiile. Nu întâmplător toți domnitorii medievali ai Țărilor Române erau pictați în biserici cu coroana împărătească de "Basileus" și în haine imperiale "bizantine", de fapt ale imperiului roman. În evul mediu, înainte de 1453, Bizanțul, ca imperiu roman, considera încercările împăraților occidentali Carol cel Mare sau a celor romano-germani, ca tentative de urzupare a puterii romane. Ei erau de fapt în viziunea împăratului roman de la Constantinopol niște urzupatori. Când în secolul XVIII, Miron Costin scria în Letopisețul Țării Moldovei, că noi „de la Râm ne tragem”, se referă inclusiv și la imperiul roman cu capitala la Constantinopol, care istoricii moderni îl numeau Bizanț. Conștiința continuității romane a continuat prin "Bizanț", în consecință imperiul roman legitim, la românii din spațiul carpato-danubiano-pontic, dar și la "romaniile" populare din Balcani, mai târziu numiți "aromâni", cei mai "absoluți dintre români", vorba lui Petre Țuțea. Întregul ev mediu și la începutul epocii moderne, românii au avut conștiința continuității, sub toate aspectele, a imperiului roman, cu capitala în Noua Romă. Românii au considerat imperiul roman, cu capitala la Constantinopol, puterea care legitima domnitorii, voievozii și clerul ortodox, în fapt biserica primară, nealterată de reforme. Toate acele țări înconjurătoare de altă religie, și care nu își trăgeau seva puterii din imperiul roman legitim, erau cotropitoare. Ortodoxia a fost religia mamă, inițială, a românilor care s-au creștinat odată cu apostolii și primii creștini din secolele I-IV, ce au venit pe aceste meleaguri cu extinderea imperiului roman. Domnii și elita boierească, precum și clerul, se considerau continuatori ai imperiului roman, dar și restauratori ai acestuia. Coroana imperială de pe capul domnitorilor români medievali din frescele bisericilor ctitorite era și o formă subsidiară și subtilă de evidențiere a continuității și restaurării imperiului roman pe teritoriul românesc.

Un exemplu de „împărat” roman a fost Mihai Viteazul, pe care istoriografia noastră l-a perceput și analizat doar din punct de vedere național, ca primul unificator al Țărilor Române de la 1600, iar primul care a impus această idee de unitate națională în mentallul colectiv a fost Nicolae Bălcescu, în cartea "Românii supt Mihai Voievod Viteazul". Dar Mihai viteazul a mai avut și o altă trăsătură politică și culturală în epoca sa, aceea de restaurator și de "basileus" al imperiului roman, cu capitala la Noua Romă, adică la Constantinopol. Mare vistiernic sub Mihai Viteazul la curtea de la Târgoviște, Stavrinus Grecul descrie isprăvile domnitorului valah într-un poem, scris când era deținut în cetatea Bistriței după asasinatul din Câmpia Turzii de la 9 august 1601 și tipărit postum la Veneția în 1642. În poemul „Vitejiile prea piosului și prea viteazului Mihai Voievod”, Stavrinus îi blesteamă și îi hulește pe cei care au comandat asasinarea lui Mihai. Poetul grec care se considera "roman" al fostului imperiu cucerit de turci avea toate motivele de supărare, deoarece Mihai Viteazul urma să elibereze Constantinopolul și să se încoroneze împărat roman în Noua Romă. Rolul lui Mihai Viteazul pentru lumea balcanică

și a Orientului, nu era numai de unificator al Țărilor Române, „căpitan general” sub habsburgi sau de cruciat antiotoman, ci în special de restaurator al imperiului roman și de eliberare a Constantinopolului. Unirea Transilvaniei, Moldovei și Țara Românească era percepută de contemporani ca baza politică, economică, socială și, mai ales, militară pentru eliberarea Constantinopolului de sub turci și încoronarea voievodului muntean ca "imperator" al imperiului roman restaurat. De aceea l-au plăns învățații, poeții și cronicarii vremii, atunci când a fost asasinat. Mihai Viteazul dorea împlinirea ceea ce a spus mai târziu istoricul Nicolae Iorga – "Bizanț după Bizanț". Domnitorii români erau moștenitorii de drept ai coroanei romane.

Elita grecilor de sorginte bizantină vedea în domnitorul Țării Românești un posibil împărat al Constantinopolului și un restaurator al imperiului roman. Dionisi Rali, născut în Creta, a fost un episcop al Bisericii Ortodoxe a Constantinopolului, care a îndeplinit și funcțiile de mitropolit de Târnovo (1585-1600) și mitropolit al Moldovei și Sucevei (iunie-septembrie 1600). Încă din anii 1590 îl îndemna pe proaspătul voievod Mihai Viteazul să răscole Balcanii. Prin acest episcop, Mihai Viteazul trimite scrisori creștinilor din Tesalia, Epir, Macedonia și din toată Grecia. Cărturari ca Gheorghe Palamede și Stavrinus grecul îi ridică ode, ba chiar și un poet al epocii a arhivat în criptogramă o poezie elogioasă, ca să nu-l identifice turcii, despre Mihai Viteazul, ca eliberator al creștinilor bacanici. Grecii s-au folosit de împăratul Rudolf și l-au rugat pe Mihai Viteazul pentru eliberarea Constantinopolului. Imediat după ce Mihai Viteazul a obținut victoria de la Șelimbăr și intrarea în cetatea Alba-Iulia (noiembrie 1599), episcopul Dionisie Rali, ruda Cantacuzinilor și Paleologilor, îi cerea să se reîntoarcă în Balcani ca să cucerească Sofia și apoi să lupte pentru eliberarea Constantinopolului. Și spionii împăratului Rudolf consemnau că la Mihai "singurul său gând este să pornească împotriva Turciei și să-și restabilească reședința la Sofia" Un călugăr dominican scria în iunie 1600 următoarele: "Tragem nădejde, zisul Mihai Vodă va ajunge, în curând, să se instăpânească pe Constantinopol, și grec fiind, și aclamat, și urmat îndeosebi de greci, odinioară stăpâni ai acelei Împărății, va pune să fie proclamat el și nu altul, împărat al Constantinopolului". După asasinarea lui Mihai Viteazul, episcopul Dionisie Rali, care fusese intronizat vicar în Molodva, fuge la Veneția, apoi la Moscova, rămânând până la finalul vieții un pripeag. Poetul grec Stavrinus îl vedea pe Mihai Viteazul ca urmașul lui Alexandru cel Mare. Liricul Stavrinus e închis de nobilii maghiari la castelul din Bistrița unde compune "la lumina stelelor" faptele de vitejie ale voievodului muntean. În compară pe Mihai cu Ahile sau cu generalul Belizarie, iar cărturarul Gheorghe Palamede susținea că Mihai a unit Ardealul cu Țara Românească, căci aceeași "munți stau deoparte și de alta". Grecul Matei de Pogoniana, care ajunge stareț la mănăstirea Dealu, i-a adus capul voievodului de pe Câmpia Turzii. Matei de Pogoniana scrie o istorie a lui Mihai Viteazul în care laudă lupta acestuia contra turcilor, că prin domnii români însăși se va reface vechea scenă a Bizanțului. Mihai Viteazul era perceput de popoarele balcanice ca un restaurator al imperiului roman, un luptător care merita să se încoroneze la Constantinopol, Dar soarta crudă, împăratul Rudolf și generalul Basta au fost complici la o crimă care a oprit prin asasinare planul voievodului român de eliberare a Constantinopolului de sub turci și încoronarea sa ca "basileus" al imperiului roman, cum doreau grecii și "urmașii Romei".

POEZII

Elena OPREA

Eu nu rostesc

Eu nu rostesc cuvinte
Nu pot să mi-le-asum,
Rămân în gânduri mute
Ca floarea de pe drum.
Vorbesc în somn cu ele,
Le duc peste Pământ,
În spațiul dintre stele,
În tot ce e veșmânt.
Păstrez ce e iubire,
Ce-i dor de nepătruns,
Ce-i crez și mângâiere,
Ce-i preacurat și sfânt.

Renunțări

Cu renunțări și cu dureri de
pietre,
Cu timpuri arse într-un cerc
divin,
Totul se șterge ca un fulg de
zare.
În marea agitată de uitare,
Nisipul de pe țărni rămâne
ud.
Cuvintele-loviri de piatră,
Rostogolite peste lumi de ape.
Cuvinte – lance, ce clatină
iubirea sacră.
Nu pot să trec peste cuvinte;
Dacă le-ating vibrarea mută
Le simt în carne și în sânge.
Căderea de cuvinte – surde.

Punct de vedere

Cuib de-nțelepciune,
De minte și putere
În stânca ce se surpă,
În oastea care piere.
Onoarea nu se vinde
Pe bani și pe averi,
Că toate sunt pierdute
În timpuri fără legi.
Zăpзда-n care-alergi
În iarba răsădită
Cuvântul de Onoare
E mai presus de legi.

Mirare

Văd sate adormite,
Niciun copil pe drum,
Nici jocuri fermecate,
Nici urmă de parfum.
Femeie născătoare,
De prunci și de păcat,
De ce colinzi tu oare
Peste pribegi de sat?
Iubirea e în apă
Și curge ne-ntrerupt,
În seve și izvoare,
În steaua dintre stânci;
Nu se îneacă-n râuri
Nu se sfărâmă-n munți.
Un ochi de minte surdă
Pierdut în nenăscare,
În timpul care fuge,
În răsărit de soare.
În toată lumea largă,
În coșul cu merinde,
În trupuri cu veșminte;
Femeie înstrăinată,
Deschidere de porți
A facerii de lume,
În dragoste ne porți!

Fotografiere

Mecanism uman
Complicat și complex;
Cu gânduri rebele,
Ce te face să tresari
La fiecare foșnet
De plop sau arțar.
Niciodată nu știi
Ce e bun, ce e rău
În acest pedestal
De parfum, de culori,
De frumos, de extaz,
În jur radiind,
O urajă nestinsă
Fior de astral.
O incertitudine
Ce se-ascunde mereu
În buchetul de flori
De roz purpuriu
Ce-acoperă umbra
De dor fremătând.
Perpetuă lume
Dintr-o stea izvorând.
Aceasta-i Femeia.

Destinul

De ce ai venit pe pământ?
ce să faci?
karma din tine
rolul pe lume,
vorbele – trasee de apărare,
de compasiune,
de fugă, de frică.
Schimbări de lume
rezonanțe de spirit.
ieșire din întuneric,
revelații...
Destinul.

Gânduri care tot revin

Ioan MICLĂU-GEPIANU

Motto:

„...Fiecare suntem o oglindă în care ne privim;
zâmbim sau ne strâmbăm, dar
așa cu distinsă delicatețe, pentru că

orgoliul oamenilor nu prea admite să fie criticați!”
(I.M.Gepianu)

„...Tocmai despre asta doresc să scriu acum, despre aceste gânduri care deseori ne asaltează, tot revin, dar fiind deseori fără prea mare importanță, le nesocotim. Unele cei drept pot fi și nonsensuri, dar totuși ne atrag. Eu bunăoară mă tot gândeam la aceste haruri/daruri cu care poezii și prozatorii sunt dăruți. Poezia și proza sunt genuri literare care diferă doar prin forma de prezentare, dar etica sau estetica tematicilor rămânând identice, sub cupola artelor literare, beletristice sau teatrale.

Unii consideră pe scriitorul de vers mult mai dăruit,oricând fiind apt a scrie o proză bună, iar scriitorul bun la proză, mai greu va scrie versuri! Nu știu adâncimile acestor daruri înăscute ființei umane, poate fi acea transcendență genetică, sau mai simplu zis daruri dăruite de divinitatea lui Dumnezeu, fiindcă toți copiii sunt îngeri la naștere, și, apoi mediul natural și social de viață în care se ridic, cresc, aduce opera în sine. Las însă problematica celor de specialitate, nu din orgoliu, ci zâmbind în sinceritatea mea, de vechi breslaș al scrisului care încă pe mine nu mă cunosc bine. Și să nu mă întind cu vorba, fiind de o formație autodidactică, am căutat a învăța căile artei literare dintr-o voință pe care iar încerc ai găsi izvorul.

Fericirea a făcut să întâlnesc în lumea asta literară o doamnă poetă excelentă, dar și excelentă prozatoare în același timp, doamna Melania Rusu Caragioiu, o româncă trăitoare în Canada. Din cărțile dăruite bibliotecii familiei mele australiene, descopăr un lucru deosebit, de fapt un dar/har care pentru

domnia s-a este ceva natural a scrie versuri, proză și epigrame pe deasupra.

Deci cu epigrama doresc să încerc o dezvăluire din scrierea poetei române-canadiene. Se pare că epigrama ar fi una dintre cele mai vechi genuri literare, asemenea proverbelor, mai ales în domeniul folclorului cules din graiul oral al poporului nostru de-alungul istoriei. Epigrama-și culege temele din toate sectoarele vieții oamenilor, redând direct în câteva versuri, obiceiuri, bune, rele, sfătuitoare, care servesc în final la îndreptarea moralei și comportării oamenilor în societatea în care trăiesc.

Epigrama fiind versificată, asemenea unei catrene, își concentrează idea foarte direct și la subiect, dar într-o formă umoristică în general, fiind o scriere foarte minimalizată. Epigramele sunt foarte apreciate și citite de noi toți. Până și de minimalizarea romanului vorbea scriitorul Dimitrie Grama cu mulți ani în urmă, ar fi de recomandat. Poetul Ion Pilat chiar scria un singur vers sau frază în care el vedea un întreg poem. Revista sibiană „Acus” excelează în publicare epigramelor scrise de talentați epigramiști, apoi Cenaclul Epigramiștilor „Păstorel Teodoreanu” - Montreal, la fel Societatea timișoreană, „Ridendo”, avea și are și azi preocupări publicistice de epigrame.

Dar să revenim la epigramele poetei, prozatoarei, epigramistei Melania Rusu Caragioiu. Am în fața mea cartea autoarei, sub titlul ales de domnia sa: „Epigrame Pocăite – născute aici și peste ocean”, publicată la Editura „Mirton” - Timișoara, 2013. Spre a fi și eu cât mai concis, cred că e potrivit să redau cititorului din epigramele Melaniei, creind o contribuție comună la încercarea acestei prezentări a fi cât mai elocventă și plăcută.

Iată ce ne spune în primul rând însăși autoarea cărții, în amintirile sale: „Gândeam cu mintea mea mică, dar firul ideilor mele nu putea fi prea relevant din cauza vârstei și a informațiilor trunchiate pe care le dețineam”. Apoi continuă: „Vedeam totul ca într-o oglindă, dar oglinda mea avea și umbre. Atunci mă mulțumeam cu imaginea pe care reușisem să o încropesc, și mă apucam de alte activități proprii copilăriei”. Deci iată un semn al chemării divine înspre universul inspițiilor spre arte, redescoperit la maturitate de artist, când își reculege amintirile copilăriei. Găsește aici chemarea geniului natural, iar

În vremea anilor după felul sistemelor sociale existente urmează călirea și maturizarea creatorului și a creației sale artistice. Oricum, Melania nu este o fire timidă, viața a crescut-o pe un postament sufletesc de stâncă. Iată-i și îndemnul pus în cărca unei epigrame:

Nu-i bine a fi timid

„Dacă te-ai născut timid/ Să te ții mereu sub masă,/ Toți te cam izbesc de zid;
Fă-ți curaj și sari... pe casă!”

Autoarea are însă o bună perspicacitate și în a diferenția înțelighța vie de limbuția obraznică:

„Trăncănești de când e ziuă!/ Ai vreun mâncărici sub limbă/ Ne-ai zdrobit pe toți în piuă!/ Mergi băiete, de te plimbă!”...

Iată și un catren din viața de artist: / „Inspirație! Inspirație/ Ei ai asurzit de tot?/ Caniculă, transpirație.../ Mă doboară! N-am un zlot!!!”

Nici înfumurații, nici leneșii, nici bogații, nici hoții, nici iubăreții, nici lăudăroșii, nici minciñoșii nu trec neobservați de ochiul - lumina de lasser- al epigramei canadiene. Desigur, tăișul, sau luminarea înspre adevăruri, se răsfrâng în direcția creșterii valorilor umane, în creștera moralei sociale și personale, deci fără a lovi, a zdrobi ființa sufletească din om, ci înspre o conduită umană, generală în cadrul societății omenitești. În această cale, autoarea Melania Rusu Caragioiu, excelează de fapt, prin toată opera sa adunată până la data de azi cu o verticalitate de admirat. Dar se vede că nici la epigramă nu se dovedește mai prejos:

„Dacă te-ai «luat» cu fiscalul,/ De ți-ai pierdut și nevasta,/ Controlează-ți bine pliscul:

Taci, sau laudă-ți năpasta!!!”

Leneșului

„Cântă cucul sus, pe-o cracă/ Și-ți zice să ieși la clacă;/ Tu te-norci pe-o altă dungă;/ Vara-i scurtă larna-i lungă...”

Unei vulpi viclene

„Gospodar-nșfacă vulpea/ - Ce făceai aici surată?/- Nea bădie, mea culpa,/ Număr puii din polată.

Hoțului,-

Te văzui printre grădini,/ Căutând prin măracini,/ Culesei niște sulfini!/
Puii-s coala, la vecini.”

Zgârcitului

„Ai rânțezit slănină-n cui,/ De fug și șoarecii de ea,/ Mai bine o dădeai oricui,
Dar ești un zgripturoi... sadea!”

Melania are și un sfat: „Decât să i-o spui direct/ Mustăcește-o în concept/ Și-ii servești o epigramă,/ Să îl faci de panoramă!”

Deci, doamna Melania Rusu Caragioiu fiind cu siguranță natural înzestrată în ale eticii psihologice, ca orice scriitor adevărat, cunăscătoare a firii omenitești se ferește de acel stil al loviturii directe sub centură, epigramele sale sunt cum zice și titlul cărții, epigrame pocăite, folosind un aluat al criticilor de îndreptare a moralei și buneii educații sociale, nu se lasă stăpânită de intrigile și lovirile directe în sufletul persoanei, socotindu-le în conștiința sa niște crime nicidecum folositoare. Poate de aci mi-am inspirat și eu acel, dacă-i pot zice „proverb”, așezat drept „motto” acestei scrieri. Însă din lirica-i proprie nu se ferește a-și zice:

„De sunt babă,/ Să n-ai treabă,/ Doar mă găsesc între moși,/ Foști flăcăi și valoroși!”

„Iată-mă cu-un singur dinte -/ În cenaclu: apanaj! Ajung vicepreședinte!

Fericire! De belle âge?!”

Iar bârfitorului îi mai zice:

„Are-un obicei nebun/ De vorbește fără el;/ Are-n cap, cenușă, scrum?

Aș! Un creier mititel!”

Ceva de atenție:

„dragostea e ca o boală, te ucide, sau te scoală!”

„De-ți cântă puica prin poiată/ Ascultă cu-i zice cu dor;/ Fiindcă-o vezi mâine înfoiată,

Și-ți toarnă bastard în pridvor”

„De te duci Leny la sky/ Uitând acasă bărbatul,/ Cin-te-așteaptă ca să vii?

Cine-o fi încornoratul?”

Altuia plin de mândrie:

„Nu prea muncește mult, că nu-i place/Îl urcă-n nori balonul de talent;/ În aere e el polivalent!/ Plutește el, dar noru-i plin de...ace!”

Citind această carte de epigrame a doamnei Melania, încerci o creștere în propria-ți personalitate, te verifici privindu-te ca într-o oglindă. O recomand cititorilor iubitori de frumos și înțelepciune. Mulțumesc cu această ocazie doamnei scriitoare Melania Rusu Caragioiu pentru această frumoasă carte de epigrame scrise și talentat trecute prin filtrul darului scriitoricesc al domniei sale.

MIRCEA ELIADE – un DIMITRIE CANTEMIR al secolului XX

- Partea 1 -

Gheorghe Constantin Nistoroiu

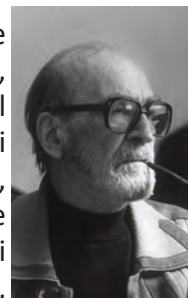

„Mircea Eliade ar fi voit să caute, în primul rând, un rost spiritual tinerei generații, scos din atitudinea ei negativă, de revizuire a tuturor valorilor acceptate fără controlul trăirii directe, și din atitudinea ei pozitivă de trăire afectivă a valorilor ei proprii.” MIRCEA VULCĂNESCU – TÎNĂRA generație.

Mircea Eliade, viitorul mare Savant al Dacoromâniei și al lumii, s-a născut la **28 Februarie 1907**, Ziua Sf. Cuv. **Ioan Casian** (cel mai prolific părinte-scriitor al Bisericii primare, care i-a hărăzit Darul scrisului mult și frumos) și a Sf. **Gherman din Dobrogea**, în București și a urcat la ceruri, lângă Neam, în 22 Aprilie 1986, din Chicago. Tatăl – **Gheorghe Eliade-Ieremia** și mama **Jeana** își aveau rădăcinile adânc înfipite într-un neam binecuvântat de răzeși din Ținutul Covurlui. Mircea a mai avut o soră, **Corina**, mama semioticianului Sorin Alexandrescu. Fotografia din Almanahul **Origini**, vol. XIII..., 2008, îi arată pe părinți, ca fiind dintr-o clasă de spirit: mama religioasă, distinsă, demnă, strălucitoare, iar tatăl în uniformă de ofițer de cavalerie (probabil), constant, hotărât, fermecător, cuceritor. Familia Eliade s-a mutat mai întâi între Tecuci și București, apoi din anul 1914 în Capitală.

Copilăria lui **Mircea** Eliade nu s-a bucurat, precum a multor copii de o Dumbravă minunată, fiindcă dumbrava lui a fost MANSARDA, din str., Melodiei, nr. 1., cei drept o stradă ce încântă..., cuprinzând o odaie și o cămăruță de o masă și un scaun, dăruită de părinți la vârsta de 13 ani. Acolo eruditul elev a citit mult, a scris mult în bogatul său **Jurnal** și tot acolo a dat viață adolescentină la „Cum am găsit piatra filosofală” și **Romanul adolescentului miop**, pe la frageda vârstă de 14-15 ani, care îl va conduce strălucitor pe drumul marilor celebrități. Eruditul elev Mircea Eliade va face din strămtorata sa Mansardă, o deschidere spre universul creației, un luminiiș de iluminare a sinelui și o cale de luminare înspre Neam și lume. Pentru

această reușită a țâșnirii dincolo de sine, a țâșnirii spirituale înspre înalt, înspre azur, înspre serafic, copilul Mircea s-a *închinoviat* unei sihăstri benevole, cu asperități, cu severități, dar și cu dese împliniri. Nișa în care locuia, mai avea loc și pentru rafturi pline de cărți de știință, istorie, literatură rusă, franceză, italiană ori românească în care excelau princiar Cantemir, Hașdeu, Bălcescu și evident magnificul Eminescu, iar pe jos multe reviste și diverse dicționare. Și-a fixat un ceasornic al somnului de 6 ore, restul fiind pentru citit și scris, orar pe care l-a respectat toată viața sa. Înflăcărat de studiu se spăla cu apă rece pe față, ceafă și continua lectura. Odihna creativă și-o desfășura ieșind pe stradă; o tură pe strada Mântuleasa, una pe Popa Soare, trecând pe lângă casa prietenului său, alt mare MIRCEA, **Mircea Vulcănescu**.

Eruditul elev Mircea, face rezumate din tot ce citește și trimite câte o recenzie la reviste de popularizare a științei. Este premiat și invitat la redacție să-și ridice premiul, lăsând consternare pe fața redactorilor la vederea **Piciului eminent de 14 ani!** Este cooptat „colaborator”! La Colegiul **Spiru Haret**, având colegi pe Constantin Noica, Barbu Brezianu, Petre Viforeanu, Arșavir Acterian, Haig Acterian ș.a., Mircea Eliade se afla când între primii, când între ultimii colegi, fiind aproape de *performanța* altui mare Savant, teologul-poet **Nichifor Crainic**, care până a merge la școală învățase totul de la tatăl său, un mare îndrăgostit de baladele poporului român, dar și de la șesul dunărean. Ispita iernii cu datul pe gheața **Neajlovului** (celebrul râu care la tunetul Voievodului Mihai Viteazul, i-a smuls marelui Vizir Sinan Pașa, steagul Profetului și dinții care îi mai avea), i-a redus frecvența școlară, vlășceanul rămânând repetent. Ambiția l-a însoțit însă tot timpul pe Mircea Eliade înspre podiumul de vis: - „Vreau să fiu un savant ca *Fabre* și un scriitor ca *Balzac!*” Jean Henri Fabre (1823-1915), entomolog francez, supranumit „*Homer al insectelor*”; Honore de Balzac (1799-1850), scriitor de o fecunditate prodigioasă, cu peste 100 de nuvele și romane.

Visul i s-a împlinit cu *brio*, depășindu-i chiar pe amândoi, nu cantitativ ci, calitativ spiritual. Devine un frecvent selectiv al Anticariatelor, fiind în același timp plăcut admirat de anticari. Adolescentul Mircea Eliade, învață singur italiana, ca să-l citească în original pe Dante Alighieri. Îi scrie lui Giovanni Papini, pe care îl admiră pentru *Un uoamo finito* și italianul îi

răspunde trimitându-i volumul cu dedicație. După italiană, urmează engleza, franceza, latina, greaca, apoi la 17 ani, vine ispita cea mare, cea a gândirii, cea a cunoașterii religioase, cu fascinanta Indie, căreia mai târziu îi va învăța limba și își va însuși cultura și spiritualitatea ei. Ulterior poliglotul își va completa palmaresul lingvistic cu germana, persana, ebraica, sanscrita, bengaleza, pali. Paralel cu lingvistica se va apropia de Filosofie, de Epictet, Marcus Aureliu, dar mai cu seamă de **Dimitrie Cantemir**, **Mihail Eminescu**, **Nae Ionescu** și de Istorie, de B.P. **Hașdeu**, Vasile **Pârvan**, Ion **Nistor**, Nicolae **Iorga**, **geniile valahe naționalist-creștine care au creat valorile noastre spirituale reînălțând dacoromânismul la valoare universală.**

Naționalismul strămoșesc, zamolxian și creștin ortodox, înseamnă a îmbrățișa deopotrivă de fierbinte și deodată PĂMÂNTUL Străbun – MAMA și TATĂL cu Cerul iubirii de deasupra!

Elevul Mircea, comandă cărți în străinătate. Se împropătează zilnic cu spiritul. Corespondența cu mari personalități din Spania, Franța, Italia este destul de bogată. Își supune corespondenții la multiple întrebări, asediindu-i cu fel de fel de teze, ipoteze, sinteze. Fascinația este foarte mare pentru elev, dar și rumoarea la fel de mare pentru seniorii străini. A fondat Revista **VLĂSTARUL**, a Colegiului Național „*Spiru Haret*”, care a avut ecouri răsunătoare și fascinante în lumea creației spirituale românești – universale.

La 20 de ani tânărul miop, dar eruditul și frumosul student, care vrea să știe tot, știe ce vrea: „**Traiectoria mea biografică și culturală – va trece prin București, Calcutta, Lisabona, Paris, Chicago**” (apud. Mircea Handoca, biograful său) Ca student la Filosofie, în cadrul Universității București, era un tânăr fulminant, fascinant și fermecător, înființând *Revista universitară*, privind libertatea de gândire a spiritului valah. A avut mari Dascăli de Elită a spiritului, prin șansa istoricului Nicolae Iorga, prin privilegiul metafizicianului – mistic de excepție **Nae (Nicolae) Ionescu** și prin harul memoriei fenomenale și al creativității spirituale oferite de Însuși Mântuitorul **Hristos**, prin Darurile **Duhului Sfânt**, care i-au hărăzit **ispita și patima** iubirii sale înflăcărare: **Patria – Cerul – Neamul**, precum și **marea diversitate a creativității religios – umane**. „**Misiunea istorică a unui popor**, scria în 16 Iunie 1935, **este verificată de două lucruri: puterea cu care știe să-și apere pământul, libertatea și drepturile și vigoarea cu care crează valori.**” (Mircea Eliade, *Profetism românesc*, Ed. „Roza Vînturilor”, vol. 2, București, p. 101) Și-a luat **Licența în Filosofie** cu o teză despre

Contribuții la Filosofia Renașterii în 1928, apoi primind o bursă de la un maharadjah pentru Calcutta-India, studiază postuniversitar între dec. 1928 – dec. 1931, cu profesorul îndrumător și gazdă **Surendranath Dasgupta** (după ce mentorul său a descoperit idila dintre discipol și fiica sa, românul a locuit în două mănăstiri budiste **Hardwar** and **Rishikesh**), apoi și-a susținut Doctoratul în București cu teza „**Yoga, essai sur les origines de la mystique indienne**”, în anul 1933, apărută în limba franceză în anul 1936, consolidându-și apoi, prestigiul internațional prin Revista de răsunset **Zamolxis**, în anul 1939. Sunt bucuroși că Teza mea de Licență (n.a.) în cadrul **Facultății de Teologie Ortodoxă – Universitatea București** la disciplina **Istoria Religiiilor**, s-a numit **Religie și Filozofie**, de 128 de pagini, cu o trecere în revistă, pe scurt a istoriei Religiei și a Filosofiei, citându-l pe **Mircea Eliade** și în cadrul Religiei și în cel al Filosofiei și avându-l coordonator științific pe Conf. Prof. Dr. **Remus Russ**, care după susținerea Tezei a exclamat doar un singur cuvânt: **Excelent!**

Simultan cu o intensă și prodigioasă activitate beletristică a fost și Asistent universitar la Universitatea București, susținând cursuri de Filosofie și Istoria religiilor între anii 1933-1938. În anul 1934, tânărul profesor – asistent universitar bucureștean s-a căsătorit cu **Nina Mareș**. Ființa lui solară s-a personalizat în ipostaza unui mare **CHARACTER** dacic, a unui mare **SENIOR** al științei, a unui mare **CAVALER** al Românismului, a unui **zelos CERCETĂTOR** al religiilor, desăvârșindu-se deopotrivă, atât ca român, ca scriitor, ca istoric, cât și ca filosof al Religiei. Autoritatea lui evidenția Adevărul, binele, creația, tradiția, armonia, ordinea, viața, existența, dacoromânismul, esența, misterul, taina, Învierea și transcendența. Tânărul doctor, profesor-asistent universitar Mircea Eliade era un erudit prin excelență.

„**Într-o discuție, pleca de la un gând – perla, de exemplu - și-n jurul perlei desfășura un întreg sistem de înțelesuri, tradiții, legende, superstiții, mituri, magii și ajungea la complexul religiei. Ascultătorul – doi, trei studenți, ca la banchetele lui Platon, sau întreaga aulă universitară asculta fascinat. Explicațiile lui erau ca o vrajă, perdelele banalului erau date în lături, în fața ascultătorului apărea pulsația milenară, imuabilă, a ceea ce este mai etern în noi...**” (Ștefan J. Fay, *Mircea Eliade – Ultima Scrisoare*, conferință în limba franceză la Catedra României „*Dimitrie Cantemir*” din cadrul Centrului Universitar Mediteranean de la Nisa, la 24 Octombrie 2007, publicată și în revista metafizică „*Symboles*” din Paris)

Va urma

Mihai BATOG BUJENIȚĂ
prezintă:

CURIOZITĂȚI DE PE INTERNET

Singurul care ține zonele separate în spațiu este timpul.

Pentru prezența OZN-urilor, există câteva răspunsuri posibile:

1. OZN-urile sunt controlate de extraterestri care sunt foarte avansați din punct de vedere științific. Acești extraterestri îi instruesc pe oamenii noștri de știință în noi domenii tehnologice.

2. Oamenii de știință de pe Pământ au descoperit secretele antigravitației și au reușit să construiască un număr redus de vehicule tip OZN. Aceste dispozitive antigravitaționale sunt folosite acum pentru ca savanții să-și continue cercetarea și să-și perfecționeze tehnicile științifice.

3. OZN-urile se află sub controlul extraterestrilor, iar activitatea lor are ca scop să-i împiedice pe oamenii de știință de pe Pământ să-și continue cercetările.

4. Un grup de extraterestri a trăit în secret printre noi de-a lungul istoriei, iar acum controlează lumea. Ei conduc toate experimentele științifice avansate.

Prin urmare, rezultă că noi, ca ființe umane, suntem alcătuiți din nimic altceva decât o colecție geometrică de unde armonice ale luminii - ghidată de inteligență. Ce trebuie să căutăm printre probele pe care le avem deja este o dovadă a acestui fapt. De altfel, există o serie de indicii care sugerează că forma umană este în armonie cu universul în care trăim.

Primul indiciu este perioada de gestație la om. Nouă luni, adică o medie de 270 de zile. Există totuși o mare varietate în ceea ce privește nașterea, care poate avea loc înainte sau după aceste 270 de zile, dar dacă susținem ideea unei armonii perfecte, atunci trebuie să existe un timp optim între concepere și naștere care să garanteze producerea unei ființe umane perfecte. Întrucât fiecare zi reprezintă o parte din ciclul nostru temporal geometric, e logic să presupunem că perfecțiunea rezultă în urma unei perioade de gestație de 269,44 zile. Acest număr sincronizează corpul direct cu valoarea armonică derivată din ecuația unificată, adică 26944.

Cel de-al doilea indiciu este reprezentat de temperatura la care corpul uman funcționează cel mai eficient. Ca orice mecanism, corpul uman începe să se deterioreze fizic dacă temperatura devine prea scăzută sau prea ridicată. Îndrăznesc să afirm că temperatura la care corpul uman dă randament maxim, din punct de vedere psihic și fizic, este de 98,80412°F. 98,80412° Fahrenheit = 37,1134° Celsius – reciproca armonică a lui 371134 = 269444.

Un al treilea indiciu este evident în punctele nodale din corpul uman unde procesele bioenergetice sunt predominante. Acestea sunt punctele majore care se utilizează în știința numită acupunctură. Numărul de puncte pentru acupunctura este 695, care reprezintă reciproca armonică a vitezei luminii la suprafața Pământului. Din nou, se pare că sistemul bioenergetic al corpului uman este acordat pentru a reacționa la armonica luminii.

Suntem una cu mediul nostru înconjurător. Indiferent ce am alege să ne imaginăm, întotdeauna va exista un adevăr incontestabil: în vremurile străvechi, pe această planetă au trăit rase de o inteligență net superioară nouă; există nenumărate dovezi care confirmă acest lucru. De asemenea, eu consider că există dovezi care demonstrează că și astăzi sunt prezente printre noi „inteligențe” asemănătoare celor de atunci, iar prezența lor pe glob este un fapt cunoscut de oamenii noștri de știință.

Mesopotamia, este regiunea unde a apărut agricultura, au fost construite primele cetăți, primele lucrări de irigații și au fost descoperite cele mai vechi scrieri de pe planetă. Situl Abu Sharain, al cărui nume străvechi era Nunkiga (Eridu), era orașul sfânt al divinităților sumeriene Enki-Ea considerat de tăblițele de argile, cel mai vechi oras al „zeilor”. Descoperirea tăblițelor sumeriene și babiloniene datând de acum 5.000 de ani, arată clar că Vechiul Testament din Biblia de la Ierusalim este doar o adaptare a unor scrieri anterioare. În 1975 a fost descoperit pe o tablă numele URU-SA-LIM (în traducere „acoperământul bunăvoinței divine” = Ierusalim). Termenul ADAM există în limba sumeriană sub forma A-DAM și desemnează, sclav, adevărata funcție pe care le-au atribuit-o zeii primilor oameni.

Cuvântul SATAN este o combinație a termenilor sumerieni SATAM și SANDAN. Semnul sumerian al cuvântului SANDAN-SANTANA este un trident, termen care confirmă funcția principală a lui Satan Biblic. Cu circa 300.000 de ani în urmă un grup de entități extraterestre razboinice au cucerit planeta și au pus stăpânire pe ea și pe bogățiile planetei. Omenirea a fost întotdeauna sub controlul acestor entități. Teritoriul irakian cuprinde aproape 10.000 de situri arheologice, care au fost transformate în

țărână de razboiul din 1991 și astfel s-au distrus importante fragmente din istoria reală a omenirii. În plus teritoriul irakian este ințesat cu 25 de porți stelare pe care aceste entități războinice le numeau *diranna*, unele în vechile orașe Bagdad, Abu-Sharain, Niffar, Ur sau Babilon (denumirea orașului vine de la cuvântul asirian Babilu (tradus prin „Poarta zeului”, folosită de vechii zei). Mai există 7 porți stelare în Golful Persic, teritoriul militar controlat de forțe armate americane.

- Limba **akkadiană** vorbită în nordul Mesopotamiei, este considerată ca fiind baza unor limbi vechi cum ar fi: araba, chineza, dogona, egipteana, greaca, ebraica, hindusa, japoneza, hopi, latina, etc. De exemplu „rege” se spune „*malik*” în arabă. Descompus, în sumeriană, dă *MA* (a stabili) și *LIK* (prinț), deci *MALIK* (prințul care stabilește)

- În **lingala** (limba vorbită în Gabon, Zair, Congo) „rege” se spune *elwa*. În sumeriană *EL* (ființă pură) și *WA* (a oferi), deci *elwa* (cel pur vă oferă).

- În ebraică „rege” se spune *melek*. În sumeriană *MEL* (voce), *EK* (a ordona), deci *melek* (cel a cărui voce ordonă).

- În **kurdă**, „rege” se spune *pasha*. Dar în sumeriană *PA* (a declara) *SA* (bun), deci *pasha* (cel bun care ofera)

- În **japoneză** „rege” se spune *kokuo*. În sumeriană *KUKU-U* (cel vechi în funcție).

- În limba **duală** (Camerun) „femeie” se spune *muto*. În sumeriană *MU* (femelă), *TU* (a da naștere, deci *MUTU* (cea care dă naștere)

- La **indonezieni** „femeie” se spune *wanita*. În sumeriană *WA* (a oferi), *NI* (corp), *TA* (tip, caracter), deci *wanita* (cea care oferă caracter omului)

- În **quechua** (limba vorbită în Ecuador, Bolivia, Peru), „femeie” se spune *wuarmi*. În sumeriană *WU* (înțelegere a lucrurilor), *AR* (a lumina), *MI* (destin), deci *wuarmi* (cea a carei înțelegere marchează destinul).

- În **egipteană**, „femeie” se spune *set* sau *zet*.

- În sumeriană *SE* (mic, slab), *ZE* (viață), deci *SEET* (cea care este lângă micuț), *ZET* (forța vieții).

- În **armeană**, „femeie” se spune *guin*. În limba sumeriană *GU* (doică, hrană), *IN* (doamnă, soră)

Tăblițele de argilă descoperite în Mesopotamia, înfățișează istoria unui grup de extraterestri pe nume *anunna(ki)* eșuați pe Pământ, în urma unui război galactic și care datorită științei au reușit să exploateze multiplele bogății ale planetei noastre. Istoria omenirii a fost deformată de-a lungul timpului în vederea protejării celor care s-au impus pe Pământ în timpurile vechi. Astăzi religiile sunt de multe ori

cauzele directe ale conflictelor și războaielor în numele lui Dumnezeu.

- Termenul „*religie*”, din latinescul *religio*, lingviștii spun că vine de la verbul latin care înseamnă „a uni”. Dar același termen înseamnă „a subjugă” în limba Romei antice. Termenul „*religio*” în limba **sumeriană** dă forma *RE-LI-GI-U* (tăblițe de ucenicie care ghidează oile).

- În limba **arabă** „*religie*” se numește *aldin* cu sensul de „dominare, supunere”

- În **japoneză** „*religie*” se spune *shukyo* care în sumeriană *SU-KI-U* (controlul Pământului oilor)

- În **ebraică** „*religie*” se exprimă prin vocabula *dat* al cărui sens este lege (adică respectarea legilor lui Dumnezeu).

- În **sumero-akkadiană**, „*religie*” se traduce *A-AT* (puterea tatălui) sau *DA-AT* (puterea paternă care te încercuiește). Particula akkadiană *AT* (tată, putere paternă) se pronunță *DAD* în limba sumeriană (tata).

Când mințile perfide conspiră și manipulează un popor întreg răspândit într-un sistem solar, aceasta generează o formă de represiune și de totalitarism. Oamenii uită că formele-gând distrugătoare acționează asupra materiei. Amploarea tulburărilor influențează ciclul general al soarelui și al planetelor, iar voința de distrugere care intră în rezonanță cu soarele nostru este cuprins de pulsații devastatoare și modifică viteza de rotație a planetelor. Câmpurile magnetice se diminuează, deschizând breșe largi pentru bombardamentele cosmice puternic iradiate. Valuri uriașe și ziduri de foc au distrus atunci viața terestră. O astfel de extincție a avut loc în sistemul nostru solar în urmă cu aproximativ 250 milioane de ani. Pământul a cunoscut atunci o iarnă nucleară, apoi o reîncălzire imensă.

Sursa internet

POEME

Andrian BOTEZ

Ține-mi scripca sub bărbie - pentru-un ultim cântec

... ține-mi Scripca sub bărbie –
pentru-un ultim Cântec
vă trezesc din Somnul Morții :
Groaznicul vost' Pântec !
leac vă vine Armonia – Stih și
Viersuire
eu sunt – doar – Agonic Rege : vă dau
Re-Mplinire !

nu de Lup și nu de Urs fie-vă
Scăldatul
ci-unui Zeu – Ars de Lumine – pregătii
eu Patul :
Patul – Câmpul de Războaie și de
Ostoire
Patul – egal fi-va - pentru-Erou și
Mire
Patul – Câmp de Trandafiri – al Lui
Crist 'Nviatul...

...ține-mi Scripca sub bărbie – pentru-
un ultim Cânt :
Foc voi da Lumini-Cântec –
înfrângând Mormânt
iar deasupra Mării – negre s-or ivi -
Corăbii grele

căci deasupra de ostroave vor ploua –
iar - Stele...
...ține-mi Scripca sub bărbie – și – cu
Jurământ
nu voi mai cânta alt Cântec – decât
Cristul Sfânt...

Faceți – în această lumă - faceți s-ardă hora

faceți – în această lume - faceți s-ardă
Hora
altfel nu ne înțelegem – încurcăm și
ora !

nu tot îngânați blesteme – ele v-or
ajunge
nimeni vini n-are mai mari – decât cel
ce-nvinge

cu-ascuțiș de Cuțitoaie – cu Topor și
Săbii...
...de ce n-aveți luare-aminte doar la
Sfintele Corăbii ?
veți umbla în zdrenți de duhuri – veți
cerși iertare :
porțile vor sta închise – parcă-n
așteptare...

Vânt Ponciș – Matrozii Cântă : ia-te
după Cântec
ia-te după Neaua Firii – ninsă în
Descântec
nu-urgisi – cu Uragane – Oceanul
Cuminte
ci încinge Gând - Rostire – spre
Steaua Fierbinte!
vino-n toi aprins de Horă – va fi greu
– dar bine

chiar dacă - în Tălpi Bizare - bâzâie
Albine...
...nu – Albinele nu-nțeapă decât Vreri
de Rele :
în rest – voi – Matrozi ai Lumii :
„ochii tot pe Vele !”

Grădină și mare

tăcute - Florile Grădinii senin visează:
de-i arșiță sau rouă – nu contează...
...seară se lasă – zorii-s oratorii :
Grădina – neclintită – -i prinos
Privighetorii...

Grădina-Mânăstire priveghează
Luna să nu ia foc – ci doar în Cânt să
crează...
...văd Mări Celeste-n umbra de
Copaci :
Ritm fascinant de Unde... – ...silește-
ta să taci...

Matrozii sunt Călugări – în Templul
lor Lunar
unde oricare șoaptă – e-un Legământ
Barbar :

traducerea din Limbi de Trandafiri

schimbă și Cruguri – Popoare-ntregi
de firi...

...deșerturi de sfințenii ? – chiar și-
Undele Grădinii
Coroane-Aureole-ți pogor – Sfințit –
pe creștet
(...ori trudes Mântuirii –
încrâncenându-ți Spinii ?!)

Marea și stânca

Marea și Stânca – a cui e Dreptatea ?
feminitatea răbdătoare va năru-
arogața
Corabia-nlocui-va – cât de curând –
Cetatea...
fluiditatea-și impune eleganța...

Marea și Stânca – ce spumegare
furioasă !
Injuria Spumoasă îmbrățișa-va
Catargul Bărbăției
și se va cătara – iederă-impetuoasă
impunând – peste toate cele : doar
Herbul Dinastiei...!

Matrozii doar Privesc : sunt jocuri de
putere
Necruțătoare – încălecând pe Vreri !
Matrozii-nvățăcei învață cum Tăcerea

Stindard e în Triumf – deloc Plăcerea !
va dispărea-aparența – Cântul e al
Credinței !
...de ce să nu învingi – când poți
schimba
tot ce-a fost Crimă – Rău – 'naintea
ta?

RECENZIE DE CARTE: PRINTRE UMBRELE BUCUREȘTILOR"

Anișoara Laura MUSTEȚIU

Ștefan Șeclăman
Printre umbrele Bucureștilor
Editura Creator, 2019

Oamenii mor, dar istoria unui popor, deși însângerată, rămâne în viață, spunea odată profesorul și poetul Petre Strihan. Așa și istoria zbuciumată a românilor, trăiește adânc înrădăcinată în inima lor, oriunde s-ar afla ei în lume. Unul dintre acești români iubitori de istorie și cultură este Ștefan

Șeclăman, autorul cărții „Printre umbrele Bucureștilor”, care a reînviat vremurile cetății București din anul 1821, într-o creație literară însuflețită cu vise de oameni și fapte de neuitat. Aici, spiritul autorului se dedică cu pasiune oamenilor, locurilor și faptelor, amintindu-ne că „fondul literaturii adevărate nu e de loc egoismul, ci altruismul” (Raicu Ionescu-Rion), care este reflectat în abundență nu numai în cartea „Printre umbrele Bucureștilor” dar și în următorul său roman publicat în anul 2020, „La răscrucea timpului”. S-ar putea spune că atmosfera cărților scrise de Ștefan Șeclăman reamintește de magia lăsată de Rodica Ojog-Brașoveanu în „Agentul secret al lui Altîn-Bey” sau „Vulturul dincolo de cornul lunii”

În „Printre umbrele Bucureștilor”, ‘orașul colinelor’ este pictat cu minuțiozitate, Ștefan Șeclăman comparându-l cu un „imens cirochine de strugure,” cu un oraș care atrage oamenii ca „mierea pe urs,” dar care face o impresie grandioasă numai până când „cizmele ating țărâna ulițelor”. Locurile sunt desenate în cuvinte plastice, casele au „cerdacuri lucrate cu măiestrie, spoite cu păcură”, râuri „cu apă ne bună ce-și schimbă cursul după bunul plac”, mahalale sunt locuite de mahalagii care „în rădăcinează ură în sufletul nenorociților”, unde „porcii sunt lăsați liberi” și „dulăii firoși sunt legați în lanțuri de fier.” Locurile se încarcă cu tensiune atunci când „nori negri cu burțile pline de apă așteaptă să se deșerte”, când „cupola cerului fierbe și fulgerele crestează întunericul” și „tunetele gonesc păsările speriate, aruncându-le printre tufele orașului.” Narațiunea se desfășoară în valuri abundente de descrieri ce declanșează scânteii de

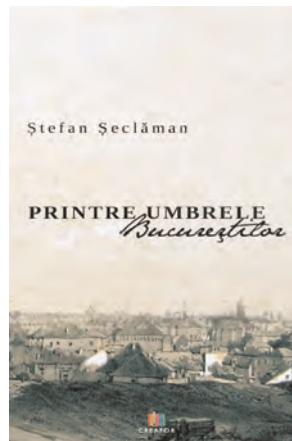
curiozitate și care atrag cititorul tot mai adânc în inima faptelor.

Fiecare capitol aduce cu sine o mică istorisire, în care acțiunea prinde viață cu căpitani albanezi, turci, comercianți, cârciumari, panduri curajoși, alaiuri de arnăuți și țigănci frumoase cu părul negru prins în năframă roșie și cu miros de iasomie. Întâmplările par legate pe un șirag de mărgăritare ce oglindesc veracitatea acelor timpuri. Tensiunea narativă este amplificată prin prin comploturi culminate în asasinarea lui Tudor Vladimirescu. Climaxul narativ apare în capitolul „Dezlănțuirea prăpădului”, prin lupta sângeroasă dintre arnăuții conduși de Bimbașa Sava și turcii aflați sub puterea comandantului Chehaia bei. Tema cărții este însuflețită cu personaje istorice reînviolate, ca și pandurul Dumitru Zăcoianu, fostul căpitan al lui Tudor Vladimirescu, cârciumarul Niculaie Botezatu, fosta lui iscoadă, Anatasie Chimariotul, căpitanul arnăuților, Jeton, căpitanul albanez „cu privire rece dar răscolitoare”, dar și prin personaje fictive ca și Radu Mână de Aur, „fecior chipeș, cu un hanger cu mânerul bătut în pietre colorate,” sau Ioniță Motanul, „cu ochi albaștri, în care se vede o sclipire șireată”

Autorul oscilează între limbajul literar și figurativ, sporind efectul și tensiunea dramatică a întâmplărilor. Scrisul în stil arhaic, potrivit acelor vremuri, este dinamic, „caleștile trec în goană, burjarii țipă la mahalagii”, „caii izbesc cu copitele de pământ”, iar „scroafa slabă își târăște țâțele prin mocirlă.” Aceste scene par rupte din realitate. Limbajul figurativ e abundent, creat cu măiestrie. Bucureștiul e văzut „ca un furnicar pestriț și gălăgios”, tărașoiul are „un muget prelung”, „frunzele tremură amețite de biciul vântului”, „salciile au urechi să asculte”, iar „flăcările lunguiește șerpuiesc, aruncă peste ziduri ciudatul dans al umbrelor”.

Dar nu lipsește nici umorul care apare prin povești cu huhurezi, unde „care de foc sunt trase de draci”, iar „pe luciul apei se întinde hora stafiiilor.” Elementele prefigurative creează o atmosferă de suspans, printr-o natură părtașă la întâmplări, când „soarele săgetează cerul”, „nori negri aruncă peste apa plină de mistere o umbră aducătoare de teamă”, iar „clocotele de lumini, norii turbați și un urlet prelung de câine” anunță lupta

→ Continuare în pag. 32

LA O CAFEA ONLINE CU ARTISTUL ȘI MEDICUL EVANDRO ROSSETTI

Ana MOROȘANU MAGDIN

„Povestea mea cu România, a început în luna ianuarie 1971, când am terminat armata, m-am hotărât să-mi iau o pauză de regenerare, și, unde putea fi mai bine, decât într-un loc departe de tot ce îmi putea aduce aminte de stress-ul milităriei.

La București, fusesem în 1969, amintirile erau frumoase și acolo erau buni, unchi, verișori și prieteni. Trebuia să stau o lună..., dar am rămas aproape opt ani de zile. Am cântat la bar la Atheneè Palace, m-am înscris la facultate la Stomatologie, am avut noroc să intru în cercul cântăreților de folk, și, prin ei, am ajuns la Cenaclul Flacăra! Radio, televiziune, teatre, concerte în toată țara, alături de cei mai mari artiști din orice activitate culturală, dar și cei mai importanți intelectuali de atunci, poeți și scriitori, academicieni, chiar sportivi medaliați la olimpiade și la campionatele mondiale, chiar și mulți oameni simpli, dar inimoși și dragi. Aș putea scrie o carte, dar sunt puțin leneș, încă nu m-am urnit!”.**

Ana MOROȘANU MAGDIN: Dragă Evandro, cum a început anul 2023 pentru tine, cum este acest an pentru sufletul tău?

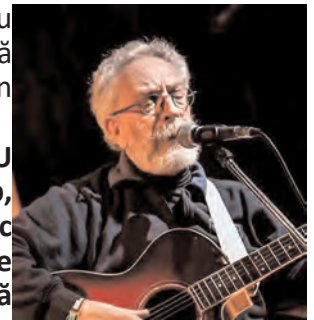
Evandro ROSSETTI: Anul a început bine, în liniște, în familie, așa cum îmi place mie, cu ai mei lângă mine. După o anumită vârstă, este lucrul cel mai important! Mai ales cu tot răul care se întâmplă în lume, mă consider foarte norocos că mă pot bucura de sănătate, de familie, de prieteni.

Ana MOROȘANU MAGDIN: Evandro, te-am ales pentru acest interviu, la început de drum, când, AmbasadorVipPress, și-a deschis sufletul și este pregătit să primească români valoroși, ambasadori adevărați în lume, iar tu, în perceperea mea, ești unul dintre ei, unul de frunte! Ce înseamnă pentru tine, acest nou proiect al meu?

Evandro ROSSETTI: Proiectul tău, este, ca de obicei, foarte interesant; nu e simplu să menții atenția cititorilor, presupun că seamănă foarte mult cu încercarea noastră de cantautori, să nu dezamăgim publicul, care se așteaptă ca fiecare nouă realizare să fie

la înălțimea așteptărilor. Dar tu știi foarte bine această meserie, și, desigur, va fi un nou succes! Bravo, Ana!

Ana MOROȘANU MAGDIN: Nu te mai întreb, cum îmbini meseria de medic stomatolog cu cea de artist, te voi întreba, pe unde mai cântă Evandro Rossetti?

Evandro ROSSETTI: În ceea ce privește activitatea mea de muzician, pentru noul an, am multe proiecte, dar, încă nimic definitiv. Să vedem cum se vor desfășura festivalurile de muzică folk, cine le va organiza și ce disponibilitate financiară va fi posibilă. Desigur, țin foarte mult la o nouă ediție a Cenaclului Flacăra, deoarece acest an va fi o aniversare majoră, 50 de ani de la înființarea lui, asta e un eveniment chiar istoric! Apoi vor fi evenimente la Roma, unde mă bucur întotdeauna să particip.

Ana MOROȘANU MAGDIN: Ce înseamnă pentru tine, România?

Evandro ROSSETTI: România, pentru mine, e țara mea, așa cum este Italia, cum altfel? E țara unde s-a născut mama, unde m-am realizat ca medic și ca artist, unde am devenit „Cosma Răcoare”! Ana, știi că multă lume mă cunoaște mai mult cu acest nume, decât Evandro Rossetti? Pentru mine e chiar o mândrie! Deci, România, este casa mea.

Ana MOROȘANU MAGDIN: Spune-le, te rog, cititorilor mei, cum și când a început povestea ta în România, în ce an și în ce context, dar, și ce amintiri ai de atunci?

Evandro ROSSETTI: Povestea mea cu România, a început în luna ianuarie 1971, când am terminat armata, m-am hotărât să-mi iau o pauză de regenerare, și, unde putea fi mai bine, decât într-un un loc departe de tot ce îmi putea aduce aminte de stress-ul milităriei. La București, fusesem în 1969, amintirile erau frumoase și acolo erau buni, unchi, verișori și prieteni. Trebuia să stau o lună..., dar am rămas aproape opt ani de zile. Am cântat la bar la Atheneè Palace, m-am înscris la facultate la Stomatologie, am avut noroc să intru în cercul cântăreților de folk, și, prin ei, am ajuns la Cenaclul Flacăra! Radio, televiziune, teatre, concerte în toată țara, alături de cei mai mari artiști din orice activitate culturală, dar și cei mai importanți intelectuali de atunci, poeți și scriitori, academicieni, chiar sportivi medaliați la olimpiade și la campionatele mondiale, chiar și mulți oameni simpli, dar inimoși și dragi. Aș putea scrie o carte, dar sunt puțin leneș, încă nu m-am urnit!

Ana MOROȘANU MAGDIN: Este un bărbat fericit, mulțumit în această viață, medicul și artistul, Evandro

Rossetti?

Evandro ROSSETTI: Da, pot să spun că mă consider mulțumit și fericit de ceea ce Domnul a vrut să-mi dea, desigur, fără voia lui ar fi fost dificil. Ca medic, am avut posibilitatea să ajut pe cine a avut nevoie de mine, adesea, chiar fără a cere nimic, deoarece toți merită să fie ajutați când suferă, chiar dacă nu au cu ce să te plătească, asta am jurat și asta am făcut cât mi-a fost posibil! Satisfacția e mai mare când ajuți pe cine nu poate decât să-ți mulțumească cu un surâs sau o lacrimă de fericire. Sigur că din asta trăiesc, și e bine ca să ai bani! Ca artist, satisfacțiile au fost multe și bine că mai sunt!

Ana MOROȘANU MAGDIN: Ce ți-ai dorit să faci pentru sufletul tău și încă nu ai reușit?

Evandro ROSSETTI: Am vrut să fiu cetățean al României, încă nu am găsit calea ca să ajung la această țintă, dar mai încerc, nu mă las!

Ana MOROȘANU MAGDIN: Ce înseamnă pentru tine, iubirea și cum ai gestionat acest capitol pentru viața ta?

Evandro ROSSETTI: Iubirea e un sentiment foarte dificil de explicat, sunt mai multe forme de iubire, uneori crezi că ai găsit-o, apoi îți dai seama că era altceva..., am avut multe iubiri, nu este o laudă, așa a fost să fie, dar pot să-ți spun, că niciodată nu au fost

superficiale, întotdeauna în acel moment sau perioadă, sentimentele erau adevărate și probabil că din acest motiv, chiar după mulți ani și alte conjuncturi, unele chiar au rămas vii, e foarte frumos, desigur ultima iubire e cea pe care o am pentru soția mea de mai bine de 43 de ani, chiar în perioada asta..., și apoi, aceea a copiilor noștri, așa e frumos și corect!

Ana MOROȘANU MAGDIN: Ce evenimente artistice ai anul acesta în România și unde, în ce zonă a țării?

Evandro ROSSETTI: Despre evenimente artistice, încă nu am o agendă clară, dar sper să mai ajung la Arad, la Sibiu, la Cluj, Timișoara, și, desigur, în București, te anunț!

Ana MOROȘANU MAGDIN: Un gând pentru pentru prietenii tăi de pretutindeni!

Evandro ROSSETTI: Pentru prieteni, urarea mea este tot speranța, să fim cu toții sănătoși, fericiți și mulțumiți de ceea ce avem, să trăim într-o lume mai bună și mai umană, să se termine războaiele și să trăim în pace, deja sunt multe nedreptăți, nu mai avem nevoie și de alte drame, cred că este timpul să ne întoarcem la dragoste și respect, nu avem alternative!

Mulțumesc, Ana, pentru acest prilej de a scrie puține gânduri într-o revistă de prestigiu, cum este a ta. Îți urez succes și sănătate multă.

Cu respect și dragoste, Evandro Rossetti.

→ Continuare din pag. 30

sângeroasă ce va urma.

Tensiunea și atmosfera mistică se amplifică prin „geamăte ieșite din sufletul bătrân al zidurilor”, prin ciorile descrise ca „îngeri ai infernului ce trec printre luminile cerului” și prin bălțile de unde „se ridică ghemotoace de aburi care strălucesc în razele lunii”. Cum se poate observa, autorul se joacă cu cuvintele creând descrieri originale, pline de har. Dar uneori, momentele ajung la apogeu, când furtuna „izbește în zidurile unei cârciumi” iar fulgerele „ce luminează curțile răvășite dispar înghițite de întuneric, dând voie tunetelor să îngrozească femeile slabe de înger și puradeii”. În aceste descrieri, Ștefan Șeclăman atinge domeniul suprasensibilului folosind elemente metafizice, prin imagini ieșite din comun și fenomene care depășesc experiența umană.

Dar autorul nu omite să menționeze și perpetuarea credinței adânc înfiptă în inima valahilor, „care ar muri de foame dar tot nu ar rupe o bucată de aur din icoană ca să-și cumpere mâncare” și „își vor apăra bisericile până la moarte”. Prin transpunerea într-o lume de mult trecută ochiul creator redă gândirea acelor vremuri, descrisă prin modul de manifestare al caracterelor. De exemplu, la asasinarea lui Tudor Vladimirescu căpitanul Dumitru are în suflet groază, „fiori de gheata îi străbat trupul” și cade în genunchi „rugându-se la sfinți și blestemând trădătorii”. Întreaga natură pare să aducă jertfă celui care a iubit Valahia, prin asfințitul roșu al soarelui, unde ciocârlia

trimite o doină de tristețe peste dealuri, „picături de apă se prăvălesc într-o burniță rece” și „umbrele reci trec peste Dealul Muierii și se lasă în valea Ploscăi”.

„Printre umbrele Bucureștilor” ne invită la o aventură captivantă, unde cititorul se pierde în profunzimea trăirilor și faptelor. Lectura ne oferă în abundență indicii etnice, sociale și culturale, documentate prin cercetările făcute de autor înainte de a scrie cartea. Scenele, uneori cenușii și sinistre, oglindesc umiliința poporului român îngenuncheat la străini, o perioadă ce marchează disfuncționalitatea dintre dreptul de a exista în țara ta și realitatea cotropitoare.

Dar nu doresc să dezvălui prea mult din miezul întâmplărilor. Această plăcere o voi lăsa cititorilor. La sfârșit, se poate spune că Ștefan Șeclăman, maestrul ce pictează în cuvinte, creează scene vii cu puterea unei camere de filmat, dar și cu un talent de descriere figurativă rar întâlnit. Prin frumusețea vie și nemărginită a acestor împărtășiri, cu o scriitură bogată înzestrată cu valoare istorică, cartea „Printre umbrele Bucureștilor” poate fi considerată o nouă perlă pe plaiurile literaturii contemporane.

Eminescu este dorul nostru de absolut, de adevăruri eterne, de idealuri înalte, de vise mărețe, opera sa fiind o culme a spiritualității românești și universale. Avându-l pe Eminescu în suflet, nu mai suntem nicicând singuri, căci purtăm cu noi o bogăție rară, cea mai de preț comoară a limbii române, opera unui astru nemuritor, ce va străluci pe firmament, cu o blândă lumină, iradiind prin veacuri frumusețe și armonie.

Victor Frunză și remarcabilul său tratat Istoria stalinismului în România

George PETROVAI

Dacă bolșevismul, fascismul și nazismul constituie niște regretabile derapaje ale istoriei, căci – ne înștiințează mărturisorul Petre Țuțea – „democrația este ostilă extremelor, care confiscă - și extrema stângă, și extrema dreaptă – personalitatea umană” (cu completarea că „extrema dreaptă nu confiscă proprietatea”, că cea stângă e egalitară și că „egalitatea coercitivă este sterilizantă”), atunci leninismul, stalinismul și hitlerismul exprimă suprema ticăloșenie a derapajelor legalizate.

Iată de ce, pentru a nu se repeta aceste cumplite orori ale vremelniceia atotputerniciei umane, ce credea în acele vremuri despre sine că-i providențială (firește, în pofida avertismentului eclesiastic că „nu este nimic nou supt soare” și că „totul este deșertăciune”), ele trebuie împărtășite generațiilor mai tinere prin manuale de istorie necontrafăcută, reviste, cărți cu amintirile supraviețuitorilor, precizări ale istoricilor obiectivi și bine intenționați etc.

Pentru că atrocitățile săvârșite zeci de ani de către tătucul Stalin și haidamacii lui împotriva cetățenilor sovietici (cu toții neliberi), îndeosebi împotriva întemnițaților și înlăgăraților, mai apoi (după al doilea război mondial) și împotriva celor mai vrednici cetățeni ai țărilor intrate, cu incalificabilul acord al anglo-americanilor, în sfera de influență a Moscovei, nu pot fi socotite mai puțin barbare ca suferințele îndurate de evrei din partea nemților și a aliaților acestora (unguri, austrieci, ucrainenii etc.) în ghetouri, dar mai ales în lagărele de exterminare prin gazare. Dimpotrivă, zic eu, dacă nu sunt minimalizate sau cu bună știință ignorate

elementele complementare ale monstruosului, atunci inumanul stalinisto-bolșevic îl surclasează pe cel hitleristo-nazist. Din următoarele motive:

1) Dacă, din fericire pentru milioanele de evrei, nazismul a durat doar 12 ani (din 1933 până în 1945), din nefericire pentru sute de milioane de pământeni, bolșevismul rusesc a început în octombrie 1917 și - după extinderea lui postbelică în Europa de centrală și de est (zonă de neîngrădită influență pentru Stalin), în Asia (China, Coreea de Nord, Mongolia, Cuba), Africa și America latină - oficial el încetează să existe pe 26 decembrie 1991, dată la care dispăre Uniunea Sovietică: declarația 142-H a Sovietului Suprem al republicilor Uniunii Sovietice recunoaște independența a 12 dintre acestea și înființarea Comunității Statelor Independente. Vasăzică, încă din 1989 statele europene, inclusiv România, aruncă bolșevismul la lada de gunoi a istoriei, dar - unele mai mult, altele mai puțin sau deloc - rămân cu năravurile, mentalitățile și structurile securisto-nomenclaturiste ale acestuia. La noi, cel puțin, toate aceste tare bolșevice s-au adaptat atât de rapid și eficient la cețoasele vremuri ale postdecembrsimului, încât iată-le atotputernice după trei decenii: hoții și ciocoi/ descuscăreții domnesc, cei mai mulți dintre românii de rând nu trândăvesc și - totuși - sărăcesc, iar România coruptă și prost cârmuită se zbate ca peștele pe uscat la coada țărilor din Uniunea Europeană. În tot acest talmeș-balmeș al preferințelor politico-economice postbelice, nu trebuie uitat faptul că bolșevismul își continuă aventura istorică atât în formele nițel edulcorate ale semicapitalismului chinez, cât și în anacronicele forme autarhic-represive ale Coreei de Nord.

2) Potrivit „soluției finale”, torționarii naziști și uneltele lor aveau ca scop lichidarea fizică a evreilor și a tuturor seminișilor neariene (țigani, ruși, polonezi etc.), inclusiv prin utilizarea antiumanelor metode eugenice, pentru ca astăzi aceste metode să constituie prima între cele zece „porunci” inscripționate pe American Stonehenge (Statele Unite, Georgia, regiunea Elberton), care - cică în numele noii Epoci a Rațiunii - cere urmașilor să mențină umanitatea „sub 500.000.000 de indivizi,

într-un echilibru perpetuu cu natura”, adică prin controlarea cu înțelepciune (!) a reproducerii („porunca” a doua), iar „marii filantropi” ai lumii (alde Bill Gates, George Soros, David Rockefeller și alții de teapa lor) s-au întâlnit în secret la începutul mileniului al treilea ca să discute „felul în care ar putea depăși obstacolele politice și religioase rezistente la schimbare”!

Spre deosebire de naziști, torționarii bolșevici se delectau timp îndelungat cu enormele suferințe psihice și fizice (înfometare, bătaii, foame, frig, carceră, muncă epuizantă) ale arestaților, îndeosebi după demararea de către autorități (la noi sub comanda sinistrului general semianalfabet de securitate Alexandru Nicholschi, alias Boris Grünberg) a criminalelor programe de reeducare, astfel încât moartea era, în majoritatea cazurilor, o binecuvântare pentru jalnicele ruine umane (fără voință sau credință), care rezultau cu necesitate din acest detestabil malaxor politico-ideologic întru nimicirea trupului și sufletului.

3) Naziștii (mai exact SS-iștii lui Heinrich Himmler) s-au inspirat din vastul sistem concentraționar sovietic pentru a-și forma propria rețea de lagăre. Da, căci deși se priveau cu neîncredere unul pe altul, Hitler și Stalin (cele două superlighioane) erau la acea vreme în relații atât de ticălos apropiate, încât n-au ezitat să-și împartă sferele europene de influență prin păcătosul Pact Ribbentrop-Molotov din 23 august 1939 și apoi, în septembrie același an, să atace împreună Polonia – nemții dinspre vest, rușii dinspre est...

*

Despre I.V. Stalin, al doilea război mondial și bolșevizarea României postbelice s-au scris, și în continuare se vor scrie, nenumărate, texte, studii și cărți. Eu însumi, în urma unei temeinice documentări (Kremlinul anilor '20 de Boris Bajanov, secretarul particular al tatucului Stalin, Stalin și stalinism de Roy Medvedev, Stalin – viața privată de Lilly Marcou), am elaborat în octombrie 2016 studiul Stalinocrația – consecința logică a cultului personalității.

Dar nimic din cele citite de mine până în prezent, nu se compară cu reductabilul tratat Istoria stalinismului în România al eminentului ziarist și dizident Victor Frunză, nici în ceea ce privește colosala documentație a autorului (cu unele mici modificări și completări, prezentul tratat, apărut în

anul 1990 la Editura „Humanitas”, reprezintă ediția a II-a a cărții Istoria Partidului Comunist, carte apărută în limba română în 1984 la Editura „Nord” din orașul danez Aarhus) și nici în ceea ce privește cuceritoarea fluentă a expunerii delicatelor/catastrofalelor evenimente dintre 8 mai 1921, dată la care Partidul Comunist din România (numit la început Partidul Socialist-Comunist sau Secția Română a Internaționalei Comuniste) se desprinde de Partidul Socialist din România, și anii de cenușie glorie (pentru țară) ai ceaușismului: logică și coerență în narare, limbaj clar și nepretențios (uneori voit sarcastic, alteori aureolat de tristețe), hazul inspirat și deosebit de profund al multora din titlurile capitolelor și subcapitolelor (O coloană vertebrală pentru schimbarea condiției de târător, Invitație la jug, Partidul celor sub o mie, Cântecul de lebedă al libertății, 19 noiembrie 1947. Alegerile „libere și nestingherite”, Peștele cel mic îl înghite pe cel mare, Turcificarea României, Un cal – un salam, Pușini am fost, mulți am rămas etc.).

Desigur, responsabil cu acribia și bogăția informației din acest tratat de aproape 600 de pagini (inclusiv Addenda cu texte edificatoare și cele 521 de precizări/trimiteri care alcătuiesc Indicele bibliografic) este ziaristul Victor Frunză. Cum spuneam mai sus, scriitorul V. Frunză nu s-a lăsat mai prejos în ceea ce privește aspectul literar al operei, lucru ce-i sporește în mod considerabil savoarea și atractivitatea. De pildă, pe lângă suculentul haz (și nu numai) al titlurilor, care izbutesc prin ele însele să illustreze năucitoarea ascensiune a bolșevismului și apoi funebrul proces de stalinizare a României postbelice, autorul scoate în evidență scârbosul grobianism al moscoviților (Gheorghe Gheorghiu-Dej, Ana Pauker, Vasile Luca, Teohari Georgescu ș.a.m.d., desigur, cu excepția rafinatului intelectual Lucrețiu Pătrășcanu), atât prin plasarea în locul și la momentul potrivit a lozincilor întrate în „folclorul” spălaților pe creier de-atunci („Ana-Luca-Teo-Dej,/Bagă spaima în burgheji”; „Nu știi? Te învățăm! Nu poți? Te ajutăm! Nu vrei? Te obligăm!, care – întrucât în partea finală, ne spune V. Frunză, „dezvăluie natura politicii față de țărănime” – a fost repede înlocuită cu stalinista lozincă „Ne sprijinim pe țărănimea săracă, în alianță cu țărănimea mijlocașă, împotriva chiaburimii!”; „S-a făcut lumină-n sat, măi bădiță, măi”), cât și prin tăioase punctări despre dictatura de grup, „prielnică instaurării dictaturii personale” (pag. 347), despre stalinism („Un

antisemitism mascat este linia dictată de Moscova” – pag. 362; „Stalinismul dacă nu are un dușman în fața sa, pe care să-l ostracizeze și să-l lichideze, trebuie să și-l inventeze” – pag. 383) și despre bolșevismul românesc, unde „împletirea între terorism și politică ajunsese la un moment dat atât de strânsă, încât să se și confunde” (pag. 383), respectiv despre „monarhia de partid” (pag. 481) din „epoca” ceaușistă și acei intelectuali, care „în loc de șira spinării au o macaroană fiartă” (pag. 497).

Or, Victor Frunză cunoștea foarte bine proprietatea cuvintelor, el fiind un ziarist de mare calibru (se naște pe 8 iunie 1935 în comuna Dumitrești din fostul județ Râmnicu-Sărat, între 1952-1953 urmează facultatea de ziaristică din București, între 1953-1958 pe cea a Universității „Mihail Lomonosov” din Moscova, apoi lucrează la Radiodifuziunea Română, Televiziunea Română și predă jurnalismul la Academia „Ștefan Gheorghiu”), calitate prin care nu doar că avea acces la fondul secret de carte și la arhiva partidului, dar – presupun eu - știa pe mulți dintre grangurii comuniști, precum și o bună parte din crema intelighenției românești. În anul 1978, prin intermediul agenției de știri Reuters, publică o curajoasă scrisoare critică la adresa dictaturii din România, motiv pentru care este anchetat și expulzat din țară în 1980.

Împreună cu soția și fiul pleacă în orașul danez Aarhus, unde înființează editura „Nord”, editează revista Alergătorul de la Marathon (avea ca obiect studiul fenomenului politic românesc) și-și dă obștescul sfârșit pe 27 iulie 2007. Nu înainte de-a reveni în țară după Decembriadă, unde publică o ediție jubiliară a poeziilor lui Mihai Eminescu, este membru fondator al Alianței Civice (1990) și, printre altele, ține conferințe la „Școala de vară” a Memorialului victimelor comunismului din Sighetu Marmației.

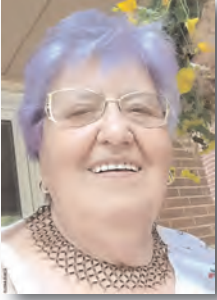
Potrivit dorinței testamentare a marelui ziarist și dizident politic (vrednic urmaș al lui Pamfil Șeicaru, căruia în anul 2001 i-a închinat cartea Destinul unui condamnat la moarte), urna cu cenușa sa a fost adusă în țară de soție și fiu pe data de 1 octombrie 2007, unde – după slujba de pomenire – pe 6 octombrie este răspândită în apele râului Râmnicu-Sărat.

În concluzie, tratatul în două părți al lui Victor Frunză despre stalinizarea României are meritul de a ne introduce încetul cu încetul în subumanele taințe politico-ideologice ale comunismului

autohton: cu ramura sa internă și cea externă (victoria „internilor” și, prin aceasta, destalinizarea externă, este obținută de Gh. Gheorghiu-Dej după înlăturarea „grupului antipartinic Ana-Luca-Teo”, respectiv prin derusificarea României, desființarea celor 18 sovromuri și retragerea trupelor rusești în iunie 1958, după o temporară staționare a acestora...din anul 1944); cu avatarurile sale calitativ-identitare (la început Secția Română a Internaționalei Comuniste sau Partidul Socialist-Comunist, după desprindere Partidul Comunist din România, în perioada dejistă Partidul Muncitoresc Român, pe care Ceaușescu și ortacii lui l-au rebotezat Partidul Comunist Român), dar mai ales cu cele de ordin cantitativ (cu ajutorul oportuniștilor trădători și prin compromiterea unora dintre liderii socialiști, o mână de comuniști izbutesc să „absoarbă” sutele de mii de titeliști, sau – în plastica exprimare a autorului – „cei care se împotriveau instaurării dictaturii staliniste erau curățați”, ceilalți erau doar cruțați, atâta timp cât nu se împotriveau unei unificări prin care peștele cel mic să-l poată înghiți după bunul lui plac pe cel mare); cu mazilirea tuturor incozilor, mazilire ce devine asasinat premeditat în cazul lui Ștefan Foriș și al lui Lucrețiu Pătrășcanu („urmarea directă a schinguirilor”, ne face cunoscut autorul, la proces „Pătrășcanu avea un picior amputat”); cu ororile colectivizării forțate, ale deportării și ale decimării milenarului țărăniș românesc; cu debutul politic al totalitarismului prin alegerile „libere și nestingherite” din 19 noiembrie 1946, după care au urmat scoaterea în afara legii a partidelor istorice (în primul rând Partidul Național Țărănesc și Partidul Național Liberal), întemnițarea liderilor acestora și lichidarea celor mai mulți dintre marii intelectuali formați în perioada interbelică (refuzul acestora de-a pactiza cu regimul bolșevic, îi transforma de îndată în bandiți, trădători și dușmani ai poporului); cu naționalizarea principalelor mijloace de producție prin legea din 11 iunie 1948, astfel statul bolșevizat devenind cel mai mare proprietar de bunuri și, de departe, cel mai mare prigonitor de libertăți cetățenești; nu în ultimul rând pensionarea cu care s-a ales Ion Gheorghe Maurer, după ce a netezit drumul neinstruitului, gângavului și cvasianonimului Nicolae Ceaușescu spre puterea supremă și cultul personalității.

OGLINDA GÂNDULUI ȘI A SUFLETULUI

Elena BUICĂ

Reflecții despre gândurile și sentimentele ascunse prin cine știe ce tainițe le trăim în mare parte a timpului nostru. Uneori nu le chemăm, dar alteori vin de la sine și ne trezim cu capul plin de gânduri. Când ni se comunică ceva, atenția se ascute și, în timp ce ascultăm, cântărim în minte valabilitatea acelor informații. La fel și când noi avem de comunicat, căutăm cele mai potrivite forme de a transmite gândurile cântărind ce, cât și cum trebuie spus. Dacă spunem tot ce gândim și simțim, oricui și oricând, e ca atunci când ne-am expune fără haine în fața lumii. Devenim vulnerabili și ușor de rănit. Dacă suntem de partea cealaltă și ne ascundem gândurile și sentimentele prea mult, ni se taie punțile care duc chiar și la cele mai apropiate făpturi cu care conviețuim. Nu ne mai intră nimeni în casa noastră, nu ne mai oblojește nimeni rănile când sângerează, nu vedem pe nimeni vibrând pentru noi, așa cum nici noi nu rezonăm pentru nimeni. Cei mai mulți oameni încearcă mereu să găsească linia cea mai potrivită în acest univers de gânduri atât de diferite: simple sau complexe, fulgerări de gânduri sau gânduri stăruitoare, scoase la suprafață sau ascunse, gânduri izvorâte din diferite surse, despre viață și moarte, despre comportamentul semenilor noștri, despre religie, sex, fericire, durere, o listă care pare a fi nesfârșită. Tot ce facem sau nu reușim să facem, toate sunt rezultatele gândirii noastre.

Nu e ușor să găsim cea mai bună linie de comportament, fiindcă adesea există o neconcordanță între ceea ce lăsăm să apară la suprafață și ceea ce rămâne ascuns în interiorul nostru, acele neîmpliniri pe care le trăim cu năduf în deplină tăcere. De multe ori ne vine greu să ne uităm cu toată sinceritatea în propria noastră oglindă. Refuzăm să admitem adevărul, în cazul că îl conștientizăm și îl înlocuim cu o altă fațetă care ne convine mai mult, precum pisica din imaginea cunoscută în care ea se vede leu privind-se-n oglindă.

Nu există ființă omenească să nu recurgă la asemenea substituirii, numai că acestea sunt distribuite în diferite grade. Fiecare om își construiește un anume contur al personalității și își prefigurează propriul său comportament în societate și tinde să ajungă acolo, dar dorința poate să o ia înainte de a-și atinge acest țel.

Nu de puține ori, ne folosim de autosugestie pentru a ne situa pe acel podium spre care aspirăm. Au dreptate

specialiștii în domeniu care afirmă că această autosugestie nu e gândul nostru, ci este glasul celor din jur care așteaptă de la noi o anumită ținută. Preferăm să arătăm altă față, deoarece nu putem să ne asumăm în totalitate responsabilitatea pentru cine suntem cu adevărat. Ne temem că putem fi judecați, că putem pierde stima celor care așteaptă de la noi altceva. E o eternă tănuire fără sens a unei alte tănuiri .

Pentru că pe lumea asta este posibil să îți îndeplinești dorințele dacă îți dorești cu adevărat, oricât de greu ar fi, oamenii puternici și echilibrați nu se tem să se confrunte cu adevărul și pentru ținuta lor să îmbrace haina potrivită. Pentru asta, ne trebuie curaj și încredere în sine și, adoptând această linie, devenim și mai puternici și mai siguri pe noi înșine. Cei slabi rămân cu masca falsă pe față și pe sinele lor, dar și departe de a fi mulțumiți de felul cum se desfășoară viața lor și nu de puține ori ajung la depresie sau la acele aspecte ale vieții la care nu mai găesc soluții pentru rezolvare, împotmolindu-se în rețeaua necazurilor.

Făcând o cale întoarsă pe drumul evoluției vieții mele, am ajuns în perioada adolescenței când trăiam înfiorată descoperirea propriei mele existente și mai apoi, la anii tineretii când făceam efort să-mi construiesc personalitatea, etape de viață când îmi doream cu ardoare ca, de-a lungul vieții, să am curajul să îmi dau toate măștile jos, să mă dezbrac de toate veșmintele false și nefolositoare, să las să strălucească ceea ce sunt eu, cea adevărată. Doream să fiu cât mai aproape de perfecțiune, îmi luasem model moral pe Eminescu.

Dar cum perfecțiunea nu există, ea fiind doar un concept al zilelor noastre, peste ani, mi-a fost dat, mai mult decât credeam, să nu-mi respect crezul propus și pisicuța din oglindă să fiu chiar eu. Sunt și trăsături ascunse ale firii noastre pământene, de care nu avem habar și pentru care nu suntem bine pregătiți să le înfruntăm. Spre finalul vieții, totuși mă simt mulțumită că și la acești ani încă mă întorc cu fața la lumina din anii tinereții pe care o mai zăresc încă. Am învățat să zic mai repede un stop gândurilor mele când mi se arată imaginea pisicuței în oglindă.

Totdeauna m-a stăpânit gândul că atunci când ne purtăm natural, conform cu legile naturii, fără ascunzișuri, nu putem fi luați prin surprindere. Am crezut cu tărie că dăm dovadă de o cunoaștere superioară atunci când înțelegem că tot ceea ce ni se întâmplă este natural și firesc. De aceea, trebuie să facem efortul de a învăța să ne vedem așa cum suntem, să conștientizăm și să acceptăm. Cu timpul și treptat, alegem ce vrem să rămână și cum vrem să ne transformăm.

Reușita depinde de puterea autocontrolului nostru, acea capacitate umană prin intermediul căreia noi ne putem comporta firesc și în fața succesului, și în fața eșecului și putem să păstrăm măsura și la supărare și la bucurie. Cu alte cuvinte, autocontrolul înseamnă stăpânire de sine, fermitate și calm și nu trebuie să-l confundăm cu rigiditatea. Dacă stăpânirea de sine nu este însoțită de bunăvoință, de fermitate și de calm, rezultatele nu pot fi după așteptări. În ceea ce mă privește, când gândurile îmi stau în cumpănă, simt cum pisicuța din oglindă îmi vine în ajutor.

ACTUALITATEA ȘI MODERNITATEA UNUI SCRIITOR „UITAT”

Nicolae DINA

Nu știu dacă simpla coincidență dintre numele său și prenumele scriitorului Damian Stănoiu îl va fi îndemnat/atras pe TITI DAMIAN pe dificilul drum al explorării vieții și operei acestui „prozator de prestigiu al literaturii române” care „și-a câștigat un loc binemeritat în galeria autorilor noștri de mare valoare”, un „scriitor de primă mărime” din perioada interbelică, „uitat” în ultima vreme, dar publicarea masivului volum Damian Stănoiu. Monografie (Editura Editgraph, Buzău, 2020), structurat în trei mari părți, cărora li se adaugă două liste bibliografice și patru anexe, este un gest de mare noblețe și un dar făcut cititorilor de astăzi, oferindu-le „prilejul să confrunte acele realități” din viața monahală și laică dintre cele două conflagrații mondiale cu cele din zilele noastre și „mai ales să-i savureze umorul și prospețimea stilului” care fac din scriitorul său preferat unul „profund, original, moral, actual și modern deopotrivă” (Introducere).

Dincolo de faptul că scriitorul Damian Stănoiu și opera sa n-au existat în programa școlară, nici măcar în așa-numita și obligatoria listă de lecturi suplimentare pentru elevi, mărturisesc sincer că lecturile mele s-au oprit doar la romanele Alegere de stareță și Ucenicii sfântului Antonie, singurele existente în biblioteca personală și în cea a școlii generale unde am dăscălit „românește” pe copiii din comuna mea, dar acum realizez pierderea mea, fiindcă nu „m-am înfruptat” cu „farmecul, savoarea, prospețimea, expresivitatea și vigoarea” întregii opere damianstănoiene.

Revenind la volumul lui Titi Damian, trebuie să remarcăm acribia documentării, Bibliografia cuprinzând atât lista completă a scrierilor prozatorului, cât și pe cea de critică și istorie literară cu nu mai puțin de 112 titluri ale lucrărilor referitoare la viața și opera acestuia, reproducând în

Anexa II, Receptarea critică, citate extinse care îl ajută pe cititor să-și creeze o imagine, aproape exhaustivă, asupra creațiilor analizate de-a lungul timpului. Și, pentru a demonstra că Damian Stănoiu ocupă un fotoliu de onoare în galeria scriitorilor care au abordat tema mediului mănăstiresc, Titi Damian prezintă, sintetic și cu citate revelatoare, scrierile acestora, subliniind faptul că ele „au surprins doar ipostaze ale călugăriei, prezentate prin experiențe proprii sau potrivit viziunii lor artistice despre lumea monahală, Anexa III, Scriitori români despre călugări și monahism susținând demersul criticului literar. De altfel, într-un subcapitol anterior cu același titlu, subliniasse particularitățile scrierilor respective, menționând că proza lui C.D. Aricescu prezintă „multe documente asupra vieții monahale”, că Ion Creangă, cu umorul său caracteristic, ne introduce în lumea „aspiranților la preoție”, iar Calistrat Hogaș realizează, cu ironie și umor, portretul unui reprezentant al clerului dintr-un „schit uitat de lume”. Tot un portret realizează și Gala Galaction când ne face cunoștință cu un „călugăr din schitul din creierii munților” și cu „taine ale trecutului său”, iar Vasile Voiculescu „se apleacă asupra miturilor care însoțesc existența călugărilor” și, parcă îndemnat de acesta, Mihail Sadoveanu cercetează „motivele dramatice care au determinat izolarea lor de lume”. În timp ce de la D.D. Pătrășcanu reține o anecdotă referitoare la „pedepsirea” cu un lung marș pe jos de către mitropolit a fețelor bisericesti care „se cam îngrășaseră”, Alexandru Sahia „urmărește abrutizarea individului călugăr”, ca și Vasile Demetrius care „surprinde viața ascunsă a călugărului tinzând spre cele lumești”, iar Tudor Arghezi „prezintă viața mănăstirească în abjecțiile ei”, ținta satirei sale fiind „mai marii arhieri”.

O Biobibliografie de la începutul monografiei, susținută de imaginile revelatoare prezente în Anexa IV, Iconografie – Pe urmele lui DAMIAN STĂNOIU, îl introduce pe cititor în lumea acestuia, prezentând cu amănunte, multe inedite, viața și evoluția ca scriitor, de la debutul cu placheta de versuri Deșertăciunea deșertăciunilor; toate sunt deșertăciuni” din 1917, adevăratul debut ca prozator din 1927, cu nuvelele publicate în reviste literare, urmat de primul volum de povestiri, Călugări și ispite, din 1928, până la reeditările postume, puține, de altfel, de dinainte și de după 1989, câteva referințe evidențiind faptul că „talentul

de povestitor a întâlnit doar o virtuozitate verbală pe care unii scriitori o capătă pe calea erudiției și a dus la o literatură care pare o prelungire a Mineelor” (G. Călinescu).

Partea cea mai consistentă, revelând calitatea remarcabilă de critic literar mai mult decât avizat și de cunoscător până la amănunte a operei damianstănoiene a autorului acestei monografii exhaustive de excepție, o reprezintă cele două capitole dedicate creației, pornind de la Primele încercări literare în care apar „excelente pagini de umor, ironie, satiră și amărăciune”, oferind cititorului „o fereastră spre această lume ascunsă, ipocrită”, lumea monahală.

Schițele, povestirile, nuvelele și romanele lui Damian Stănoiu, cărțile despre și pentru copii, grupate tematic sub titluri-sinteză sugestive, monografiile unor mănăstiri și paginile memorialistice sunt comentate cu aplomb de Titi Damian, care, în demersul său, pornește de la constatarea că ele prezintă „lumea în care a trăit”, acea „lume a satelor din Muntenia”, concomitent cu lumea „cartierelor mărginașe” ale orașelor, „lumea monahală” cu tot felul de personaje pitorești și, mai ales, o lume a sa unde îl descoperim „pe omul (copilul, adolescentul, tânărul)”, un romantic „dornic de cunoaștere și de aventură”, întrecându-și colegii la învățătură, dar nereușind să se adapteze nicăieri. Totodată, în scrierile sale apare o „galerie de personaje (355 aparținând „operelor sale de inspirație monahală”), realizând „o panoramă unică” a mediului monahicesc cuprinzând „o tehnică a portretisticii multiplicată” specifică prozatorului ai cărui eroi se deosebesc „prin vârstă, înfățișare, temperament, caracter, proveniență din medii diferite, grade de cultură și civilizație diferite, apucături și obiceiuri la fel de diferite”.

În ansamblu, Titi Damian constată prezența a două registre stilistice, unul „religios”, ca „element de certă originalitate” din perioada 1924-1932, celălalt din perioada „postmonahală” (1932-1947), un „registru stilistic al limbii vorbite, laic”, surprinzându-și exegeții care au considerat, în mod eronat, că „operele de inspirație laică nu se mai ridică la nivelul celorlalte”, în ciuda constatării lui G. Călinescu, potrivit căruia „esențial la el este stilul, care înseamnă cursivitatea narațiunii, savoarea locală a dialogului, consecuția ritmică a clopotelor frazelor și bonomia ușor satirică”.

Analizând scrierile literare ale lui Damian Stănoiu, în Partea a treia. Modernitatea scriiturii, cu

un titlu sugestiv pentru intențiile sale, exegetul subliniază „talentul narativ și portretistic” al acestuia, reieșind din „spontaneitatea dialogului”, din limbajul artistic „care face întâmplarea vie, accesibilă, plăcută, fluentă” din descrierile de interioare și de natură ca „fundal pe care se derulează evenimentele”, toate acestea contribuind la definirea personalității scriitorului prin două trăsături fundamentale: autenticitatea și modernitatea. Este meritul incontestabil al lui Titi Damian de a fi evidențiat faptul că modernitatea scrierilor prozatorului „se manifestă în narațiunea inconfundabilă, în varietatea de tipuri literare, în pitorescul mediului, în umorul savuros”, iar, pentru că „nu poate fi comparat decât cu el însuși”, constatând „modernitatea și actualitatea creației sale, fie ea de inspirație monahală, fie laică”, societatea de azi fiind asemănătoare cu cea din vremea lui, fapt care conduce la concluzia că el este „un scriitor la fel de original, la fel de moral, la fel de modern, la fel de actual”, idei care nu se regăsesc în zecile de articole din reviste și dicționare, în zecile de pagini acordate de autorii unor istorii ale literaturii române (G. Călinescu, Ov. S. Crohmălniceanu, Alexandru Piru, Ion Rotaru, Nicolae Manolescu). Doar autenticitatea operei sale a fost remarcată de Ion Nistor („Importanța operei sale rezidă deci în autenticitatea cu care surprinde manifestarea, într-o ipostază aparte, a condiției umane.”), actualitatea ei fiind subliniată de Aureliu Goci („Recită cu atenție [...] opera lui Damian Stănoiu rezistă și astăzi, dovedește că deține potențialitatea unei recurente actualități.”).

Cunoscut ca scriitor talentat prin volumele de proză scurtă și prin romane, mai ales prin premiata tetralogie Muscelenii, ca publicist și eseist prin volumele de „pagini jurnalistice”, iar în calitate de critic literar prin numeroasele cărți de „cronici de întâmpinare”, de această dată, Titi Damian completează toate aceste ipostaze cu cea de istoric literar, realizând o monografie binevenită, (re)aducând în atenție un scriitor „de primă mărime” din perioada interbelică, oferind cititorului prilejul de a cunoaște stilul unui „scriitor profund original, moral, actual și modern”. În întreprinderea sa demnă de toată lauda, Titi Damian are ca țintă un îndemn pornind din sufletul său, convins fiind că „opera lui Damian Stănoiu se impune a fi citită, receptată și restituită astăzi patrimoniului literar românesc printr-o altă cheie critică, morală și psihologică și, desigur, din perspectiva artistică a modernității”.

POEME

Ion Iancu VALE

CULEGĂTORII

CELEȘTI

Se făcea, în visul ei,
că îi eram alături
și că împreună cu alți oameni
mii și mii, și mii... de oameni,
levitam printre aștri, culegând,
în coșulețe rotunde de răchită
pulbere stelară,
pentru a fi dusă pe Pământ
și transformată
în cărămizi strălucitoare,
asemenea unor lingouri de aur.
Oamenii, tăcuți și preocupați
roboteau, de zor, fără odihnă,
printre stelele de foc,
deoarece trebuiau înălțate,
de grabă, noi bisericii
căci cele durate până atunci
se năruiseră ca într-un funest joc
de popice.

*

Este dimineață, ea este obosită,
fără vlagă și transfigurată
iar eu, doar Poetul, o ascult cu atenție
și îi așez visul celest, în literă.

*

La televizor se comentează, iar și iar,
ultimele atacuri ucigașe
ce tot băntuie de o vreme
bătrâna, trista, și răvășita Europă...

DESPRE PLECARE

Era o vreme când nimic altceva
nu i se părea mai fascinant
decât o plecare, o ducere
de la un munte, la o câmpie, sau apă
de la un punct cardinal
spre o nouă nădejde, ori o himeră.
Și chiar dacă uneori, știind,
că la finalul marșului său solitar
nu era nimeni să-i deschidă ușa,
el pleca hotărât, fără nici o ezitare
căci importantă era doar plecarea
de fiecare dată antrenată
de un vis nou, reavăn
sau de nevoia imperioasă
a unui alt început
și în care greutățile și umilințele,
previzibile de altfel, nu mai contau.
Acum stă ca un stâlp de cruce
fără să mai plece undeva
și nu că fizic nu ar mai putea
sau că dorințele și curiozitățile
i s-ar fi atrofiat
ci pentru că, paradoxal, el realizează
că nu mai are de unde
să pornească
și nici de unde să se întoarcă
pe această lume.

VIITURA

Lacomă și trufașă
cununată cu scârba
se rostogolește amenințătoarea,
pustiitoare viitură.
Tăvălugul ei cenușiu și opac
rupe faldurile zării
și prin vadurile proaspăt ivite
se revarsă valuri de teamă și moarte.
Talazuri uriașe și grele
fac să se prăbușească
zidurile cetăților.
Din catedrale n-au mai rămas
decât clopotele
suspendate în aer

Și chinuite de dangăte
într-o dungă.
Iar oamenii ah, oamenii
nici rugăciuni nu mai clădesc,
Dumnezeu fiind ca niciodată
din ce în ce mai singur.

ALT OM

Îi este acum trupul întreg,
un viu și frământat teatru de luptă
de la rădăcina unghiilor;
până la cea a părului de pe cap.
Înlăuntrul și pe suprafața ființei sale,
O armată invizibilă, bine organizată
Îi tropotește carnea, oasele, sângele
și mintea într-o continuă și dureroasă
sarabandă, mutagenă.
El nu protestează nu cere ajutor,
și nu se roagă la nimeni
așteaptă doar cu stoicism, seninătate
răbdare și curiozitate,
să moară sau să devină alt om.
Se întreabă însă cine și de ce l-a ales
să îndure o astfel de suferință
și mai ales care îi va fi rostul,
ce va face dacă va ajunge Alt Om,
în această degringoladă terestră
barbară și aparent haotică
(în care omul, până una alta,
își distruge propriul leagăn)
dar încă tolerată de către
Suprema Entitate Universală
din cine știe ce tainice rațiuni.
Toate acestea le va afla desigur,
în Clipa Dată

Poeme din ciclul „ONIRICE”, 2017

Cărți din biblioteca revistei Climate literare

Cogito

„O existență care nu ascunde o mare nebunie
nu are nici o valoare” - Emil Cioran